Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...най 1921 оной ...иин 21-һээ гарана | № 80 (15703) | 1981 оной апрелиин 5, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЭЙ ҮНДЭҺӨӨР, АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮД БОЛОН ДУРАДХАЛНУУДАЙ ТАЛААР ЯБУУЛАГДАДАГ ХҮДЭЛМЭРИ СААШАДАНЬ УЛАМ ҺАЙЖАРУУЛХА ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

...тэй партиин бодото хол... барисаанай угаа шухала арга ...ог, ажалшадай бэшэгүүд ба ...алнуудай тон ехэ удха шанар ... КПСС-эй XXVI съезд дээ... ...тэр Л. И. Брежневэй хэһэн ... дотор хэлэгдэнэ. Эрхэтэдэй ...д, гүйлтанууд ба гомдолнууд... ...досотой, анхаралтайгаар хан... ...е партийна хүдэлмэрилэгшэ ... хүтэлбэрилэгшэ бүхэн арадай ..., партиин үмэнэхи уялгамнай тоолохо уялгатай.

...ин XXV, XXVI съезднүүдэй хоо... ...е соо КПСС-эй ЦК-да 3 ...н үлүүтэй бэшэгүүд ороһон, ...эй ЦК-гай уулзалгын таһаг... ...0 мянган шахуу хүнүүд ерэ... байна. Энэ хугасаада ню... ...лын партийна органуудаар эр... ...й 15 миллион бэшэгүүд ба мэдүүлгэнүүд харагдаа. КПСС-... XXVI съездын нэрэ дээрэ 270 ... гаран бэшэгүүд, амаршалга... ...ба ажалай рапортнууд ороһон ... Эдэнь ороной хүгжэлтын ...ына ба экономическа асуу... ...дые шиидхэлгэдэ хабаадал... ...ажалшадай тон шухалада тоо... байһыень, гүрэнэй ба об... ...ын хэрэгүүдтэ тэдэнэй ха... анхаралтайгаар хандадаг бай... элирхэйлэн гэршэлнэ. Ажал... ... олон дурадхалнууд, ажаг... ...нууд съездын документнүү... ...алдэхэ үедэ хэрэглэгдээ.

...алшадай бэшэгүүд болон ду... ...алнууд оршон байдалые һай... ...мдэхэ, партийна, совет, ажа... органуудай, ниитын эмхинүү... хүдэлмэри бүри тааруу, зү... сэгнэхэ, дутуу дундануудые, ...тэ аргануудые эли тодоор ...КПСС-эй ленинскэ хараа бо... таараха политическэ зүб шиид... ...нүүдые тодорхойлхо ябуулга... партийна организацинуудта ... Эдэнь хото болон хүдөөгэй ...адай эрилтэ хэрэглэмжэнүүд, эрмэлзэлнүүд тухай, манай ...тын социально-экономическа, ...-ескэ ба оюун бодолой эл... ...дбэринүүдтэхи байдал элир... ...эгээн найдамтай, үнэтэ мэ... ...эй нэгэн, совет эрхэтэдэй конституционно эрхэнүүдээ бэелүүлхэ аргануудай нэгэн болоно.

Партийна, совет органууд, ажахын ба ниитын эмхинүүд эрхэтэдэй бэшэгүүд болон дурадхалнуудай талаар ябуулдаг хүдэлмэрөө һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд һайжаруулаа. Энэнь ажалша коллективүүдтэ, эмхи зургаанууд болон организацинуудта ажалай ба ажаһуудалай һайн арга боломжонуудые, морально-сэдьхэл бодолдо тааруу оршон байдал хангалгада, үйлэдбэриин түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ бага бэшэ туһа хүргэһэн байна.

Гэхэ зуура, эрхэтэдэй бэшэгүүдые, үгөөрөө хэлэһэн гомдол болон гүйлтануудые хаража үзэлгын талаар гүрэнэй түбэй, ажахын ба ниитын зарим эмхинүүдтэ, нютагай партийна, совет ба бусад организацинуудта горитой дутуу дунданууд бии байна. Хуулита гүйлтанууд ба үндэһэ баримтатай мэдүүлгэнүүдтэ анхаралгүйгөөр, албан хойрогоор хандадаг, урда тээхи найдуулгануудаа дүүргэдэггүй ушар баримтанууд үзэгдэнэ. Энээнһээ шалтагаалан, эрхэтэд дээдэ организацинууд ба эмхи зургаануудта дахин хандаха, холуур ябаха, гүйлтануудаа хангуулхын тула оролдолго гаргаха баатай болоно.

Зарим партийна, совет органууд ажалшадай бэшэгүүдые харалгын талаар албан хойрог, нобшо нозог ябадал гаргадаг тушаалтадай ябуулгануудые сэгнэхэдээ, заримандаа залан сэхэ гурим сахидаггүй, шанга эрилтэ табидаггүй, бэшэгүүд дотор заагдаһан нюдэ бүрлүүлдэг, шүүмжэлэлэй түлөө хабшадаг, хүдэлмэридэхи дутуу дунданууд тухай мэдээсэһэнэй түлөө мүрдэдэг баримтанууд тушаа ёһотой шанга хэмжээ абадаггүй байна. Эрхэтэдтэй уулзаха тогтоогдомол гурим сахидаггүй ушарнууд үзэгдэнэ.

КПСС-эй Центральна Комитет иигэжэ тогтообо:

1. Партиин XXVI съезд дээрэ, КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл хэхэдээ, нүхэр Л. И. Брежневэй зааһые, ажалшадай бэшэгүүд, гүйлтанууд ба гомдолнуудта партийна хүдэлмэрилэгшэ бүхэн, хүтэлбэрилэгшэ бүхэн оролдосотой, анхаралтайгаар хандаха, арадай үмэнэхи, партиин үмэнэхи уялгамни гэжэ тоолон хаража үзэхэ уялгатай гэһэн заабарие ажалшадай бэшэгүүд, дурадхалнуудай талаар хүдэлмэри ябуулхадаа, сэхэ шууд хүтэлбэри болгохыень КПСС-эй ЦК-гай таһагуудта, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна хиналтын комитедтэ, союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомууд, обкомууд, окружкомууд, горкомууд болон райкомуудта, партийна эхин организацинуудта, совет, профсоюзна, комсомолой органуудта, министерствэнүүд ба албан зургаануудта, ажахын эмхинүүдтэ дурадхагдана.

2. Бэшэгүүдэй талаар ябуулагдаха хүдэлмэриин, эрхэтэдтэй уулзалгын түхэл гуримууд ба онол арганууды саашадань улам нарижуулан һайжаруулха тодорхой хэмжээнүүдые хараалха ба бэелүүлхыень партийна, совет, профсоюзна ба ажахын органуудта дурадхагдаа.

Предприятинууд, эмхи зургаанууд ба организацинуудта бэшэгүүдэй талаар ябуулагдадаг хүдэлмэриин, ажалшадтай уулзалгын ямар байдалтай байһые саг үргэлжэ шалгаха, хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоонуудые шагнаха, эдэ асуудалнуудые партийна органуудай пленумүүд ба бюро дээрэ, арадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай сессинүүд болон заседанинууд дээрэ, министерствэнүүд ба албан зургаануудай коллегинүүд дээрэ ходо зүбшэн хэлсэдэг байха.

Ажалшадай бэшэгүүдэй, дурадхалнууд ба аман хандалгануудай талаар ябуулагдадаг хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэлгын түлөө, табигдаһан асуудалнуудаар хэмжээнүүдые дары түргэн абалгын, мэдүүлгэ баригшадта үндэһэ баримтатай харюунуудые хаһа саг соонь үгэлгын түлөө хүтэлбэрилэгшэд, тушаалтадай тус бүриин харюусалга ехэ болгохо. Шүүмжэлэл хабшаха, бэшэгүүдэй авторнуудые мүрдэхэ һэдэлгэнүүдые, албан хойрог, нобшо нозогоор хандаһан баримтануудые, тушаалта нюурнуудай зэмэтэ ябадал ба эрхэеэ хэтэрүүлһые сэгнэхэдээ, эрилтэ багатайгаар хандадаг хүнүүд тушаа шанга хэмжээ абаха. Эрхэтэдэй дахин ба хамтаараа гомдолнуудые баридаг ушар шалтагаануудые элирүүлхэ ба зайсуулха.

3. Ажалшадай бэшэгүүд, дурадхалнууд болон гомдолнуудые һайтар шэнжэлхэ, бэшэгүүд доторхи мэдээсэлнүүдые хүдэлмэридөө хэрэглэхэ гурим партийна ба совет органуудай министерствэнүүд болон албан зургаануудай, эмхи зургаанууд болон организацинуудай хүдэлмэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлгые шухалада тоолохо. Нэмэл бэшэгэй, бэшэгүүдэй талаар ябуулдаг хүдэлмэри тухайдаа ажалша коллективүүдэй үмэнэ хүтэлбэрилэгшэдэй тоосодог үдэрнүүдые үнгэргэлгын, предприятинуудта, барилганууд, колхозууд ба совхозуудта, ажалшадай ажаһуудаг газарнуудта ошожо, тодорхой мэдүүлгэнүүдые шалгахын, эрхэтэдтэй уулзахын тула хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй ябалгын һайшаагдаһан дүй дүршэл бүри эдэбхитэйгээр хэрэглэхэ.

4. Партийна, совет, профсоюзна ба ажахын органууд ажалшадай дурадхалнууд, мэдүүлгэнүүд ба гомдолнуудые харалгые олондо мэдээжэ болохоор эмхидхэхэ, энэ хүдэлмэридэ партийна комитедүүдэй гэшүүдэй, депутадуудай, түрүү хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин түлөөлэгшэдэй бүри эдэбхитэйгээр хабаадаха ябадал хангаха ёһотой. Коллективэй һанал бодолые хараада абажа шиидхэгдэхэ зэргэтэй дурадхалнууд, шүүмжэлхы ажаглалтанууд ба гүйлтануудые хүдэлмэришэдэй суглаануудай, эрхэтэдэй суглаануудай зүбшэн хэлсэлгэдэ табиха.

Ажалшадай бэшэгүүдэй талаар ябуулагдадаг хүдэлмэри, ажалшадтай уулзалга улам һайжаруулха асуудалнуудта предприятинуудай, эмхи зургаануудай, министерствэнүүд болон албан зургаануудай партийна эхин организацинуудай үдэр бүриин анхарал хандуулагдаха ёһотой. Партийна организацинууд хүнүүдтэ анхаралтайгаар хандадаг, ажалшадһаа ороһон гүйлтанууд, хүсэлэнгүүд ба дурадхалнуудые хаһа саг соонь, зүбөөр шиидхэлгын түлөө ехэ харюусалгатай байхаар кадрнуудые хүмүүжүүлхэ хэмжээнүүдые хараалха ба бэелүүлхэ болоно.

Ажалша коллективүүдтэ морально-сэдьхэл бодолой тааруу һайн байдал, нэрэгүй гомдолнуудай оролго зайсуулхаар, нүхэд ёһоной, залан сэхэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ хүгжөөлгэдэ туһа хүргэхөөр оршон байдал хангаха.

5. Партийна, совет болон захиргаанай органууд, партийна эхин организацинууд хуули заршам тухай ойлгууламжын хүдэлмэри үргэдхэхэ, бэшэгүүд дотор, уулзалгын үедэ гарадаг олон асуудалнуудаар хүн зондо ходо, дары мэдээсэдэг байха ёһотой. Конституциин ёһоор эрхэтэдэй эдлэхэ эрхэнүүд болон уялгануудые, дурадхалнууд, мэдүүлгэнүүд ба гомдолнуудые хараха тухай хуулинуудые, ажалшадай гүйлтануудые шиидхэлгын талаар, мэдүүлгэнүүд болон гомдолнууд тушаа абтаһан шиидхэбэринүүдые гомдохо гуримай талаар гүрэнэй ба ниитын органуудай, предприятинуудай, эмхи зургаануудай организацинуудай, тушаалтадай этигэмжэ түлөөлэлгэнүүдые тодо һонороор тайлбарилха хүдэлмэри эмхидхэхэ.

6. Түбэй ба нютагай газетэнүүдэй, журналнуудай, радио болон телевидениин редакцинууд бэшэгүүдэй талаар ябуулдаг хүдэлмэрөө һайжаруулха, тэдэниие ходо тунхагладаг, хаража үзэлгын үрэ дүнгүүд тухай ходо мэдээсэдэг, бэшэгүүдэй шэнжэлгэнүүдые хэмжээ абахынь тула зохихо эмхинүүдтэ эльгээдэг байха зэргэтэй. Бэшэгүүд дотор табигдаһан асуудалнуудта харюу үгэхын тула партийна, совет болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдые эдэбхитэйгээр хабаадуулха. Бэшэгүүдэй талаар ябуулагдадаг хүдэлмэриин, эрхэтэдтэй уулзалга эмхидхэлгын һайн дүй дүршэл үргэнөөр харуулха. Мэдүүлгэнүүд ба гомдолнуудые хаража үзэхэдөө албан хойрог, нобшо нозог ябадал гаргадаг, эрхэтэдтэй уулзалгын гурим эбдэдэг, шүүмжэлэл хэрэгсэдэггүй тушаалта нюурнуудые шүүмжэлхэ.

Мүнөөдэр — Геологуудай үдэр

БИ-ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ-НАМДА

САГЫЕ АХИН АЖАЛЛАНА

СОЦИАЛИС мүрысөөн олониитын зохёо... ...ы эдэбхи мүн. Тэрэ хадаа уг удхаараа ...дэй дээдэ зэргын оюун мэдэрэлһээ, ...и үүсхэлһээ эшэ үндэһэтэй юм, — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежнев партиин XXVI съезд дээрэ элидхэл хэхэдээ тэмдэглээ һэн. Социалис мүрысөөн... ...тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, эгээл үн... бүтээсэ түйлахын, үйлэдбэриин ашаг хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүл... ...тула тэмсэхэ гээшэ хүнэй һэшхэлһээ, ...жэл, шададабариһаа сэхэ дулдыдадаг ...

...най Хойто-Байгалай геолого-шэнжэлгын экспедициин Холодный партиин хүдэлмэришэд, геологууд ажал хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандажа, геолого-шэнжэлгын хүдэлмэриин шанарые һайжа... ...д, социалис мүрысөөнэй үүргэ бо... ...ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ гэһэн ...зорилго урдаа табяад, эршэмтэй... ...бэелүүлжэ байнхай. Мүнөө съездын ...алнуудые бидэ ехэл анхаралтай... ...наринаар шудалжа, шэнэ арбан нэ... ...ин табан жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонуу... ...тодорхойлнобди. Тиихэдээ арбан нэ... ...хи табан жэлэй түрүүшын үдэр... ...ын бүхэн тон эдэбхитэйгээр ажалла... ...үйлэдбэри дээрэ бии байгаа арга ...ожонуудаа зүбөөр, гүйсэд хүсэдөөр ...хэрэгтэ анхарал хандуулха гэжэ ...онобди.

...лодный геолого-шэнжэлгын партиин ...мэришэд, геологууд үнгэрһэн арба... табан жэлдэ яһала эдэбхитэйгээр ...а гэжэ хэлэхэдэ, алдуу гарахагүй. ...гууд, проходчигууд, газар үрэмдэг... булгадаа нэгэ һанал бодолтойгоор, ...етэйгээр ажаллажа, үнгэтэ металл... ...эй хэбтэшын түрүүшын ээлжээниие ...орһоо урид Гүрэнэй комиссида ту... ...ээ. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй тур... ...хоёрдохи ээлжээниие ашаглалгада ...ааха гэһэн хүнгэн бэшэ зорилго би... ...й урда табигдана. Геологууд, проход... ...уд, газар үрэмдэгшэд — манай ...хүдэлмэрилэгшэд шэнэ табан жэлэй ...шын лэ үдэрһөө хаба шададаа гам... ...гүйгөөр ажаллана.

...иин хүтэлбэрилдэг бригадын коллек... ...үдэрһөө үдэртэ эгээл үндэр бүтээсэ ...ын тула тэмсэнэ. Бидэ хэзээдэшье ...ааггүй газар, гранит шулуу үрэмдэн, ...ьни малтажа, геологуудай шэнжэлгэ хэхэ хэрэгтэнь туһалнабди. Бидэнэй хурдан түргэнөөр газар малтаха бүри байгаалиин баялигай хэбтэшэ һайн шанартайгаар шэнжэлэгдэжэ, али зэргын гүнзэгыдэ хэды шэнээн баялиг бииб гэжэ элирүүлэгдэхэ болоно бшуу.

Бригадымнай гэшүүд тон харюусалгатай, хүнгэн бэшэ участогта ажаллажа байдагаа сэдьхэл зүрхөөрөө мэдэрнэ. Тиимэһээл хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажаллаха, оньһон түхеэрэлгэнүүдые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэй юм. Бидэ арбадахи табан жэлэй туршада 5 километр штольни малтаха даабаряа 3 жэл 7 һарын туршада дүүргэжэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 1200 метр штольни малтаа бэлэйбди.

Үйлэдбэриин ашаг үрын, хүдэлмэриин шанарай табан жэлдэ бидэ муу бэшэ үрэ дүн түйлаабди. Бригадын гэшүүдэй оролдосотой бэрхээр, үнэн сэхээр ажаллаһан дээрэһээл арбадахи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргээбди гэжэ хэлэхэ эрхэтэйб. Бригадымнай гэшүүд бэе бэедээ туһалалсажа байгаад, эбтэй эетэйгээр ажалладаг, хүдэлмэриин хэдэн мэргэжэлтэйнүүд. Жэшээлхэдэ, залуу мэргэжэлтэ Ю. Б. Намсараев проходчигой, газар үрэмдэгшын, машинистын мэргэжэлтэй. Алишье ажалаа һайн шанартайгаар, саг болзортонь дүүргэжэ шададаг. 1980 ондо Хойто-Байгалай районой «Эрхим бэрхэ проходчик» гэһэн нэрэ солодо хүртэһэн юм. В. П. Бушуев мүн лэ эрхим проходчигуудай нэгэн болоно. Бригадымнай бэшэшье хүдэлмэришэд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ байдаг.

Дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэд нэгэ һанал бодолтойгоор ажаллахадаа, хаанашье, хэзээдэшье амжалта түйлаһан байдаг гэжэ мэдээжэ ааб даа. Бидэ һарадаа дунда зэргээр 80—85 метр штольни малтаха даабаряа 115—120 метртэ хүргэнэбди. Байгша оной түрүүшын кварталай даабариһаа гадуур 63 метр штольни малтаһан зомди. Бригадымнай коллектив байгаалиин олон бэрхэшээлнүүдһээ сухарингүйгөөр ажаллажа, амжалтаяа улам арьбадхана. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө эршээ шангадхажа, саашадаа ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго урдаа табинабди.

Үнгэрһэн табан жэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ хабаадажа, бидэ ехэ юумэндэ һураабди, дүршэл шадабаритайшье болообди. Арбадахи табан жэлэй туршада бидэнэй, бүхыдөө Холодный геолого-шэнжэлгын партиин коллективэй ажабайдалда ехэ хубилалтанууд болоо. Хүн зоной һуудаг газарһаа холо, хада уулануудай хоорондо оршоһон манай Перевал посёлогой ажалшад сэнхир экранай дамжуулга харадаг болоо. Партиимнай геологууд, хүдэлмэришэд дулаан, һайн байрада түбхинөө.

Манай түрэл коммунис парти, совет гүрэн ажалшадай байдал һуудалые һайжаруулха хэрэгтэ саг үргэлжын, тон ехэ анхарал хандуулна. Партиин XXVI съездын материалнуудые шудалаад байхадаа, байгша табан жэлдэ хүн зоной ажабайдал улам һайжаруулагдахаар хараалагдана гэжэ һайн ойлгонобди. Энээнэй урманда үшөөл эдэбхитэйгээр ажаллажа, шэнэ табан жэлдэ түрэл Коммунис партиин хараалһан асари ехэ зорилгонуудые сүм бэелүүлхээр мүнөө хүн бүхэн эрмэлзэнэ.

Манай Холодный партиин коллектив ашагта малтамалай хэбтэшын хоёрдохи ээлжээниие болзорһоонь урид Гүрэнэй комиссида тушаахаар шиидэнхэй. Бидэ булгадаа сагые ахин, ажаллахал болоно ха юмбибди.

А. ОРЮШЕВ,
Холодный геолого-шэнжэлгын партиин проходчигуудай бригадир.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

«БУРЯТГЕОЛОГИЯ» ГЭЖЭ БУРЯАДАЙ ҮЙЛЭДБЭРИИН НЭГЭДЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ГЕОЛОГ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Геологи болон газарай нюусануудые бэдэрхэ талаар габьяатай байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй габьяата геолог** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Егоров Климент Игнатьевичта—Түбэй геолого-бэдэрэлгын экспедициин ахалагша геолог.

Норекян Залико Артушовичто—Хойто-Байгалай геолого-бэдэрэлгын экспедициин начальник.

Шульга Фёдор Ильичтэ — ахалагша гидрогеолог.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной апрелиин 1.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

«БУРЯТГЕОЛОГИЯ» ГЭЖЭ БУРЯАДАЙ ҮЙЛЭДБЭРИИН НЭГЭДЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Үйлэдбэриин үндэр дүнгүүдые түйлаһанайнь түлөө Геологой үдэртэй дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Иванов Георгий Фёдоровичые — Хойто-Байгалай геолого-бэдэрэлгын экспедициин үрэмдэгшэ.

Лукьянова Тамара Васильевнае — Ахын геолого-бэдэрэлгын экспедициин ахалагша геолог.

Спиридонов Михаил Фёдоровичые — Үдэ-Витимэй геолого-бэдэрэлгын үрэмдэгшэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной апрелиин 1.

ҮНДЭР ШАГНАЛНУУД БАРЮУЛАГДАБА

...проходчик Ленинэй, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орден... ...Р. Толстоуховай хүтэлбэрилдэг бригадын коллек... 1977 оной февралиин 6-да Байгалай тоннелиин зүүн ... түмэр замай тоннель малтажа эхилээ бэлэй. ...богонихон сагай туршада 4 километр шахуу ту... ...най тоннель малтажа, Байгалай тоннель малтаха ...нэгэ жэлээр урид дүүргэлсээ һэн. Ажалша бэр... ...сэхэ коммунист В. Р. Толстоуховай ажал хэрэ... ...манай Коммунис парти, Совет гүрэн үндэрөөр сэгнэжэ, тэрээндэ Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэ олгоһон юм.

Тэрэшэлэн партиин XXVI съездын делегат В. И. Аксёнов, БАМ-ай солото барилгашан А. А. Горбатенко гэгшэд Ленинэй орденоор шагнагдаһан байна.

Байгша оной апрелиин 3-да КПСС-эй Хойто-Байгалай районой партийна эдэбхитэдэй суглаан болоо. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. МОДОГОЕВ энэ суглаанда хабаадалсажа, 12-дохи тоннельнэ отрядай проходчик Валентин Романович Толстоуховта Ленинэй орден, Социалис Ажалай Геройн «Балта ба хадуур» гэһэн алтан мүшэтэйгөөр барюулба.

В. И. Аксёнов, А. А. Горбатенко гэгшэдтэ Ленинэй орден барюулагдаа.

Мүн тэрэ үдэр БАМ-ай Буряадай участогай 200-гаад барилгашадта СССР-эй орден болон медальнууд баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаба. Манай корр.

ТАСС — Шэнэ һонин

Л. И. БРЕЖНЕВ Г.-Д. ГЕНШЕРТЭЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Советскэ Союзда ерээд байһан ФРГ-гэй Федеральна канцлерай орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Г.-Д. Геншертэй апрелиин 3-да Кремль соо уулзаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Советскэ Союзай гадаадын политика эб найрамдалай, шахардуу байдал һуларуулгын, хөөрэлдөөнүүдэй ба харилсаа холбооной залан сэхэ шэнжэтэй юм гэжэ Л. И. Брежнев тэмдэглэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, КПСС-эй XXVI съездэ ЦК-гай хэһэн тоосоото элидхэл дотор найруулагдаһан тодорхой дурадхалнууд ехэ удха шанартай байна гэжэ онсолон тэмдэглэгдээ.

Нэн түрүүн буу зэбсэг бүтээн гаргалгые хизаарлаха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха гээшэ мүнөөнэй эрхэ байдалда эб найрамдал бэхижүүлгын түлхюур болоно гэжэ Л. И. Брежнев хэлэбэ. Хүсэнүүдэй тогтониижорһон тэнсүүриие хазагайруулангүй, сэрэгүүдэй урда урдаһаа зүришэлдэлгые һуларуулха шухала асуудал табигдана. Энэ асуудалые шиидхэхээр бидэ бэлэмди.

СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи хоёр талын харилсаанай ниитэ байдалда Л. И. Брежнев һайн сэгнэлтэ үгэхэ зуураа, тэдэниие саашадань хүгжөөхын тула хүсэлэл оролдолго гаргаха хэрэгтэй гэжэ мэдүүлээ.

Уласхоорондын асуудалнуудые, тусхайлбал, буу зэбсэг хуряалгын зарим асуудалнуудта хабаатай зүйлнүүдые зүбшэн хэлсэлгын үедэ Г.-Д. Геншер ФРГ-гэй правительствын ба НАТО-гай мэдээжэ хараа, шэглэлые баримталһан байна. Тиихэ зуураа, уласхоорондын байдалые гуримшуулхын, Европодохи байдалые һайжаруулхын ашатуһада зүүнэй ба баруунай оронуудай хоорондохи хөөрэлдөөнүүдые үргэлжэлүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

1970 оной августын 12-ой договортой, хамтын бусад документнүүдтэй зохилдуулжа, совет-баруун германиин харилсаае ФРГ-гэй правительство саашадань хүгжөөхэ хараатай гэжэ Г.-Д. Геншер мэдүүлээ. ФРГ-гэй федеральна канцлер Г. Шмидтын бэшэгые Г.-Д. Геншер Л. И. Брежневтэ барюулба.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. И. Блатов, СССР-һээ ФРГ-дэ байдаг элшэн сайд В. С. Семенов, ФРГ-гэй МИД-эй статс-секретарь Г. Ван Велль, ФРГ-һээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд А. Майер-Ландрут уулзалгада хабаадаба.

(ТАСС).

ВЕНОГУУДЫЕ ТАБИБА

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Фашис булимтарагшадһаа Венгрие сүлөөлһөөр 36 жэлэй ойдо зорюулагдажа, совет сэрэгшэд-сүлөөлэгшэдтэ Эрхэ сүлөөгэй талмай дээрэ бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ веногуудые табилгын ёһолол апрелиин 3-да эндэ болобо.

ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар, ВНР-эй Президиумэй Түрүүлэгшэ П. Лошонци, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Д. Лазар, ороной партийна ба гүрэнэй бусад хүтэлбэрилэгшэд энэ ёһололдо хабаадаһан байна. ВСРП-гэй Центральна Комитедһээ, ВНР-эй Президиумһээ, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведһээ, ниитын эмхинүүдһээ, ВНР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдһээ, ВНР-тэхи СССР-эй посольствоһоо, Венгриин ниислэл хотын ажалшадһаа веногууд табигдаа.

Венгрие сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ баатарай үхэлөөр унаһан Венгриин геройнуудта зорюулагдажа, ниислэл хотодо бодхоогдоһон памятнигай дэргэдэ энэ үдэр веногууд табигдаһан байна.

ГАЗАРАЙ БАЯЛИГУУДЫЕ УУДАЛАГШАДАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Оронойнгоо минеральнотүүхэй эдэй баазые бэхижүүлгэдэ геологууд ехэ хубитаяа оруулдаг юм. Партиин XXVI съезд һалбариин үмэнэ шэнэ зорилгонуудые табяа. Нэн түрүүн түлишынэлшэ хүсэнэй нөөсэ баялигуудые шэнжэлэн уудалха гэжэ хараалагдаа. Баруун болон Зүүн Сибирьтэ, ороной Европодохи хубида, бусад районуудта нефтиин, газай баялигай хэбтэшэнүүдые элирүүлхэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ байна. Геологой үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан дээрэ энээн тухай хэлсэбэ. Тэрэ апрелиин 3-да Москвада болоо.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо И. В. Архипов, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо И. П. Ястребов, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, социалис мүрысөөнэй түрүүшүүл, ниислэл хотын олониитын түлөөлэгшэд президиумдэ һууба.

СССР-эй геологиин министр Е. А. Козловский элидхэл хээ.

КПСС-эй XXVI съездын һалбариин урда табиһан зорилгонуудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэбди гэжэ газарай баялигуудые шэнжэлэн уудалагшад найдуулһан байна. (ТАСС).

СУББОТНИГТО — ГАБШАГАЙ АЖАЛ

Апрелиин 18-да оронoймнай олон миллион ажалшад коммунис субботнигто гараха юм. Олон предприятинуудай коллективүүд үндэр уялгануудые абана, эдэниие амжалтатайгаар бэелүүлхэ тодорхой харгы замуудые хараална. Ажалай һайндэртэ бэлэдхэл тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд иигэжэ мэдээсэнэ:

МОСКВА. «Геофизприбор» нэгэдэлдэ эмхидхэгдэһэн түрүү дүй дүршэлэй һургуулида хэшээлнүүд эхилбэ. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэл шудалалга мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэдэнь, ажалай бүтээсэ нэмээхэ арга нөөсэнүүдые элирүүлхэдэнь, хүдэлмэришэдтэ туһалха байна. Һургуулида дүй дүршэлтэй мастернууд, уралан нарижуулагшад хэшээлнүүдые үнгэргэнэ. Субботнигой үдэр коллектив урда урдынхиһаа бүри ехэ продукци гаргахые хараалаа. Мүнөө детальнуудые, хэрэгсэлнүүдые арьбалжа байна. Апрелиин 18-да коллектив бүри эршэмтэйгээр, бүтээсэ ехэтэйгээр, шанар һайнтайгаар хүдэлхэ.

ИЛЬИЧЕВСК (Одесскэ область). А. Ротарай хүтэлбэрилдэг механизаторнууд — докернуудай ажахын тоосооной комплексно бригада урда амаралтын үдэр энэ субботнигой тоосоогоор ажаллаба. Портын хүдэлмэрилэгшэд «Генерал Леселидзе» гэжэ теплоходһоо хоолой, сорго болон хабтагар булад буулгаха нормоёо үлүүлэн дүүргэбэ.

Түрүүшүүлэй дурадхалаар бүхы коллективүүд сүлөө сагтаа һайндэрэй тоосоогоор хүдэлнэ.

МИНСК. Белоруссиин Наукануудай академиин физико-технологическа институдай физикын лабораториин хүдэлмэришэд туршалгын үйлэдбэриин инженернүүд болон хүдэлмэришэдтэй хамта шэнэ даабари дүүргэжэ захалба. Металл болбосоруулгые хэдэн дахин түргэдхэдэг ротационно отололгын зэмсэг хэрэгсэлнүүдые эндэ бүтээжэ эхилээ. Коммунис субботнигой үдэр болотор институдта оньһон техникые нарижуулха проектнэ документациие зохёохо хэрэгээ болзорһоонь урид дүүргэхэ юм. Апрелиин 18-да захилай горитой хубинь бэелүүлэгдэхэ байна.

ТАЛЛИН. «Марат» гэжэ нэхэлгын нэгэдэлэй цехүүдтэ хэгдэһэн буулгабаринуудтай касседүүд Таллинһаа предприятиин участогуудай нэгэнэй байрладаг Сааремаа гэжэ олтирогто эльгээгдэбэ. Оёдолшон М. Таммигай дурадхаһан, харуулһан ажалай түрүү арганууд коммунис субботнигой үдэр эгээл бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахадань, эхэнэр хүдэлмэрилэгшэдтэ туһалха юм.

Субботнигто бэлдэхэдээ коллектив түрүүшүүлэй ажалай дүй дүршэл болон арга онолнуудые шэнжэлнэ, ашаг үрэ ехэтэй шэнэ зүйлнүүдтэй танилсана. Энэнь апрелиин 18-да нэгэдэлэй бүхы оёдолшодой халаанайнгаа даабаринуудые үлүүлэн дүүргэхэ, харин эсхэгшэдтэ нэхэмэл бүд эсхэлгын бүри һайн технологи хэрэглэхэ арга олгохо байна.

(ТАСС).

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ОВОЩ ЕХЭЭР УРГУУЛХА АРГА БИИ

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ Леонид Ильич Брежневэй элидхэл болон «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическэ ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» дотор урдынхидал адли хүдөөгэй ажалшадай урда онсо шухала зорилгонууд табигдаба. Бидэнэр Эхэ ороноо эдеэ хоолой зүйлөөр, хүдөө ажахын продуктнуудаар, промышленностиие түүхэй эдээр найдамтайгаар хангаха ёhотойбди. Илангаяа овощ олон хартаабха үйлэдбэрилгые саашадань ехэ болгожо, ассортиментыень үргэдхэхэ ба шанарыень дээшэлүүлхэ, hайнаар хадагалха ба хоролтыень эрид бага болгохо асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдаа. Энээниие бидэнэр ехэ hайшаанабди.

Энэ хадаа манай эрхэ байдалда хүнгэн хэрэг бэшэ гэжэ ойлгонобди. Гэбэшье энээниие бэелүүлхэ арга бии. Имагтал ажахыдаа хэрэглэгдээгүй байгаа арга боломжонуудаа, хүсэ хабаяа дүүрэнээр элсүүлэн, даалгатдаhан ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, бултандаа нэгэ хүн шэнги hанал бодолтойгоор, эдэбхи хэшээлтэйгээр ажаллабал, бүри ехэ амжалтанууд туйлагдаха аабза гэжэ hанагдана.

Манай совхоз Улаан-Үдэ город шадархи зонодо ородог хадаа, городой хүн зониие hүөөр, hая хуряаhан огородой эдеэгээр хангалсаха гол уялгатай юм. Тиимэhээ овощ ургуулдаг манай бригадын үүргэ ба харюусалгань ехэ болоно.

Эндэ hаяхан бригадымнай гэшүүд бултаараан сугларжа, съезд дээрэ баталагдан абтаhан шиидхэбэринүүдые, илангаяа Леонид Ильич Брежневэй элидхэл дотор табигдаhан зорилгонуудые бэелүүлхэ, нэн түрүүн, шэнэ табан жэлдэ овощ яажа элбэгээр ургуулха тухай тодорхойгоор хөөрэлдэhэн байна.

hүүлэй жэлнүүдтэ болоhон шанга ган гасуур бидэнэрэйшье хүдэлмэридэ нилээд бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулаа гээшэ. Хэды тиимэ байбашье hаань, бригадынхидай ажалаа шадажа эмхидхэhэнэй ашаар гүрэндэ овощ худалдаха табан жэлэй түсэбтэ даабаринууд бэелүүлэгдээ hэн. Бүхы дээрээ 30 мянган центнер огородой эдеэн бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаhан байха юм.

Нёдондо даажа байhан 40 гектар газар дээрэhээ 9 мянган центнер гэхэ гү, али гектар бүриhөө дунда зэргээр 225 центнер овощ хуряагдажа, түсэбөө 140 процентээр дүүргээ hэмди. Тодорхойлбол, гектар бүриhөө 126 центнер үгэрсэ, 140 центнер помидор, 236 центнер морхооб, 350 центнер капуста хуряажа абаабди.

Огородой эдеэнэй үндэр ургаса абахын түлөө hайн рассада ургуулха хэрэгтэй. Рассада hуулгахадаа тон түрүүн үрэhэнэйнгөө сорт ба таригдаха болзорыень наринаар харалсадаг гээшэбди. Манай эндэ помидорой рассада дулаан парнигта мартын 25-hаа апрелиин 1 болотор hуулгагдажа, тэрэ 28—30 үдэрэй туршада ургуулагдаhанай hүүлээр газаа гаргагдажа, хүйтэн парнигта гү, али hайнаар элдүүрилhэн газарта hуулгагдадаг. Эртын капустын рассада апрелиин hарын эхеэр хүйтэн парнигта hуулгадагбди. Рассадын ургажа байха үедэ шанарыень харалсажа байгаад, 3—4 дахин натри, фосфор, кали гурбанай холисоор, хоёр дахин микрободосуудаар үтэгжүүлэгшэбди.

Рассадаяа hуулгахынгаа урда тээ бригадын гэшүүн бүридэ газар хубаарилагдажа үгтэнэ. Хүн бүхэндэ 40 соотог үгэрсын, 30 соотог капустын, 15 соотог помидор ба морхообой, 30 соотог бусад овощой тарилга даалгагдадаг гү, али 115 соотог дээрэ хүн бүхэн овощ ургуулдаг юм.

Рассада hуулгаха газараа hайнаар элдүүрилдэг гуримтайбди. Газараа хахалхынгаа урда тээ полиёо рельсовэ волокушаар жэгдэлнэбди. hүүлээрнь тэрэнээ 25—27 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалаад, тусхай агрегадаар тэгшэллэгбди. Огородой эдеэнэй үрэhэ hуулгахадаа хахалаашаhаань хүндэлэн тарихада, эшэнь жэгдээршье, түргөөршье бултайдаг.

Овощой баян ургаса абахын тула газар дээрэ ургамалнууд үдхэнөөр hууха зэргэтэй, хооhон газар байха ёhогүй. Хэрбээ урдандаа капуста, морхооб квадратно-гнездовой аргаар hуулгадаг байhан hаа, харин мүнөө машинаар нэгэ зуруудаар таридаг болонхойбди. Иимэ аргаар hуулгахада гектар бүридэ помидорой 45—50 мянган эшэ, эртын капустын 40—45 мянган, оройн сортын капустын 30—35 мянган эшэ хүртэнэ. Зүгөөр морхооб, свёкло hуулгахадаа хоорондонь 45—60 сантиметр зайтайгаар гурбан зуруудаар таридагбди.

Иимэ аргаар овощ тариха газартаа органическа болон минеральна үтэгжүүлгэ ехээр оруулдаг байнабди. Бидэнэр жэл бүри овощ ургуулдаг газарайнгаа гектар бүридэ 12—15 центнер минеральна үтэгжүүлгэ, 60—80 тонно наг шэбхэ гаргадагбди.

Овощ ургуулхадаа газараа зүбөөр уhалха гээшэ ехэ удха шанартай. Бидэнэр ургамалаа уhа сасадаг ДДН-70 агрегадаар хүсэд hайнаар уhалхые оролдонобди. Газарай хүрьhэндэ уhанай багааршье дуталдаа hаань, ургамалай гараса аалидадаг, шанарынь муудадаг байха юм. Бидэнэр газараа хахалхынгаа урда тээ гектарай 350—400 кубометр хүртэхөөр hайса уhалдагбди. Энэмнай хүрьhые гүнзэгыгөөр шиигтүүлнэ бшуу. ДДН-70 агрегадай хүдэлгэгдэхэ үедэ ДТ-75 түхэлэй гэнжэтэ 2 трактор хүдэлгэгдэдэг, үшөө нэгэ иимэ трактор бэлдээтэй байдаг.

Жэл бүри найдамтай баян ургаса абахадамнай үшөө юун туhалнаб гэхэдэ, бригадын гэшүүн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлэгдэнхэй, ээзгүй тарилга гэжэ байхагүй. Бригадамнай бүхыдөө ажахын тоосоондо оруулагданхай. Мүн эндэ ажалладаг хүн бүхэндэ хэды шэнээн овощ ургуулхаб гэhэн даабари жэлэй эхиндэ үгтэдэг, хэды гаргаша хэхэнь урид шалан тогтоогдодог байна.

Овощ ургуулагшадтаа, механизаторнуудтаа салингынь абаhан ургасынь зэргээр түлэгдэгбди. Жэшээнь, механизаторнуудта бүхы дээрээ абтаhан огородой эдеэнэй центнер бүхэнэйнь түлөө 1 түхэриг 32 мүнгэн үгтэдэг. Харин овощ ургуулагшадта үгэрсын центнер бүхэнэй түлөө 5 түхэриг 34 мүнгэн, эртын капустын — 3 түхэриг 92 мүнгэн, оройн сортын капустын — 2 түхэриг 15 мүнгэн, морхообой—6 түхэриг 48 мүнгэн, помидорой центнер бүридэ 7 түхэриг 10 мүнгэн түлэгдэнэ. Ургасаяа хуряажа абатараа хүдэлhэн хүнүүдтэ тус тустань hара бүридэ 84 түхэриг аванс үгтэдэг. Тиигээд бүхы ургасаяа хуряажа абаhан хойноо хүдэлмэрилэгшэдтээ эсэслэн тоосодог гээшэбди. Эндэ баян ургаса абагшад хэзээдэшье ехэ түлбэридэ хүртэдэг байха.

Овощ ургуулха 40 гектарта 26 эхэнэр ажалладаг юм. Саг зуурын ажалда хүнүүдые абадаггүйбди. Юундэб гэхэдэ, манай бригадынхид бүхы хүдэлмэреэ өөhэдынгөө хүсөөр хэжэ, салин хүлhэеэ дүүрэнээр абахые оролдодог байна бшуу. Тэдэнэр 6 hарын туршада ажаллахадаа, тус бүридөө дунда зэргээр 1200—1500 түхэриг абадаг. Харин зарим түрүүшүүл 2200 түхэриг хүрэтэр салинда хүртэдэг байха юм.

Тиигэбэшье манай ургуулдаг овощой өөрынь үнэ сэн үшөөл ехэ байhаар. Саашадаа тэрэниие хямдаруулха, илангаяа автотранспортын гаргаша хороохо хүсэлтэйбди.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ совхознай энэ hалбарида бүри ехэ анхарал хандуулха, тэрэниие хүгжөөхэ хэрэгтэ мүнгэ зөөри hомолхо байна. Жэшээнь, 1983 ондо овощ таридаг газарнай 2,5 дахин үргэдхэгдэжэ, 100 гектарта хүргэгдэхөөр хараалагдана. Тиимэhээ манай бригадын коллектив урдахи зорилгоёо hайнаар ойлгожо, овощ ехээр ургуулха гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдохо байна. Гэхэтэй хамта, энэ ехэ газараа найдамтайгаар уhалха асуудал шиидхэхэ хэрэгтэй. Энэ зорилгоор ехэ сөөрэм тогтоохо хүдэлмэриин проект зохёолтые энэ жэлhээ эхилхэ шухала болоно. Энэ талаар районой хүтэлбэрилэгшэд, Оронгын уhалуурин системэнүүдэй управлениин мэргэжэлтэд hаналаа табиха бээзэ гэжэ найданабди. Иигэжэ сөөрэм тогтоолгые түргэдхэжэ, хойто жэлдэ тэрэниие дүүргэдэг hаа, ехэл hайн байгаа.

Мүн овощ ургуулагшадые нэмэжэ hургаха тухай мүнөөнhөө бодомжолхо хэрэгтэй. Даб дээрээ тэдэниие байлгаха гэр байра олоор бариха асуудалые шиидхэхэ шухала.

Ажахыдамнай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд шэнэ табан жэлдэ манай бригадын ажалые үргэлжэдэнь оньhожоруулхаар хараална. Теэд эдэнэрэй hанаан хүсэлдэдэггүй. Тэдэнэр жэл бүри СКН-4, СКН-6 түхэлэй машина захидаг, тэрэнь абтадаггүй. Мүн буртаг ногоонуудтай, ургамалай хоротонтой тэмсэхэ гербицидүүдые ба хорото химикадуудые сасан тараадаг тусхай машинанууд бидэндэ дуталдана. Тиимэhээ республикын Госкомсельхозтехникын хүтэлбэрилэгшэд манай захилые дүүргэхэ гэжэ оролдохо бээзэ гэжэ найдагдана.

Энэ жэлдэ овощ тарилгамнай 10 гектараар үргэдхэгдэхэ юм. Бидэ мүнөө парнигуудаа бэлдэжэ, үрэhэеэ марижа захалаабди. Газар дээрэ наг шэбхэ зөөгдэжэ байна.

Партиингаа XXVI съездын шиидхэбэри бэелүүлэн, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 9370 центнер огородой эдеэ ургуулха гэхэ гү, али гектар бүриhөө дунда зэргээр 187 центнер ургаса абаха түсэбтэйбди. Энэ түсэбтэ даабаряа манай бригадынхид заатагүй бэелүүлхэ бээзэ гэжэ найданабди.

Е. БАИРБИЛИКТУЕВА,
Улаан-Үдын районой «Заветы Ильича» совхозой агроном-овощевод.

АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ — МҮНӨӨДЭРЭЙ ЭРИЛТЭ

Эдэ дурсагдаhан хүршэ хоёр ажахынуудай үйлэдбэриинь гол hалбари — мал ажал гэжэ түрүүн хэлээ hэмди.

Жэшээнь, мүнөө «Юбилейный» совхозой фермэ, гүүртэнүүдтэ хамта 3800 үхэр, тэрэ тоодо 700 гаран hаалиин үнеэд, 700 үлүүтэй мяханай гүүртын тугал хүхүүлдэг үнеэд харууhалагдана. Бүхыдөө 21 мянган гаран хонидтой. «Дружба» колхоздо хоёр мянга шахуу үхэр, тэрэ тоодо 700 hаалиин үнеэд, гунжад, тэрэшэлэн 21,3 мянган хонин hүрэг тоологдоно.

Ондоогоор хэлэбэл, эдэ ажахынууд түбхын түрүүн адууhа малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, мяха, hү, нооhо ехээр абаха, гүрэндэ худалдаха гол зорилготой болоно. Тиихэдээ «Дружба» колхозойнь мал ажал нэгэ бага соморшог, эндэ мяханай тусхай гүүртэнүүд үгы юм.

hүүлэй жэлнүүдтэ эндэ ган гасуур боложо, орооhо тарьянай, үбhэ тэжээлэй биратай ургаагүй дээрэhээ мал ажалынь илангаяа ехэ хохидолдо ороо гээ hэмди. Жэшээлхэдэ, үбhэ тэжээлээр дуталдаад, гансахан малай үхэл хоролтодо оpohонhоонь боложо, «Юбилейный» совхоз нёдондо 86,7 мянган түхэригэй гарзада ороо. Харин «Дружба» колхозой тэрэ гарзань 97,3 мянганда хүрэhэн байна. Тэрээн дээрэнь үнеэдэй hү шэмын доошолhые, малай шэгнүүрээ дутуу нэмээhые, олон эхэ малай hубайрhые тоолобол, гарза хохидолынь үшөө ехэ болохо юм ааб даа.

Тиибэ яабашье газар тарьялангаа зүбөөр эрхилжэ, мүн гүүртэ, фермэнүүдтэ ажалай эмхидхэлые, хүдэлмэриин гурим журамые hайнаар табижа шадаhанай ашаар «Юбилейный» совхоз нүгөө хүршэ ажахытайнь сасуулбал, мал ажалдаа муу бэшэ үрэ дүн туйлаа. Тусхайлбал, совхоз гүрэндэ hү худалдаха табан жэлэй түсэбые 116 процент дүүргэжэ, даабариhаа гадуур 7 мянган центнер сагаан эдеэ бэлэдхэлэй пунктда оруулаа юм. Үнгэрhэн жэлдэ ажахынь долоон hаалишад үнеэн бүриhөө 2000 килограммhаа дээшэ hү hаагаа. Эндэхи түрүү hаалишад Т. С. Бурлакова, Л. Б. Ситникова, О. Н. Новикова, Л. М. Минеева гэгшэд үнеэн бүриhөө 2200—2476 килограмм хүрэтэр hү hааhан байна. Эндэ үнеэн бүриhөө 1350 килограммhаа доошо hү hааhан хүн байгаагүй.

«Дружба» колхоз нёдондо 8800 центнер hү гүрэндэ худалдаха аад, оройдоол 7690 центнер hү бэлэдхэлэй пунктда оруулаа. Үнгэрhэн жэлдэ ажахыда үнеэн бүриhөө дунда зэргээр... 1284 килограмм hүн hаагдаа гэхэ гү, али үнеэдэйнь hү шэмэ бүхы район соо эгээл бага байгаа. Эндэ гурбан хүн: Н. Долгорова, Б. Зайлов, Е-Х. Цыренова гэгшэд лэ үнеэн бүриhөө 1900 килограммhаа дээшэ hү абаа. Колхозой бүхы хорёод hаалишадай хахадынь шахуу үнеэн бүриhөө миил 661—1000 килограмм hү hааhан байна.

Яахадаа иимэ болооб? Али үнеэдтэ эдюулхэ үбhэ тэжээлынь тон бага байгаа гү? Үгы даа. Үнгэрhэн жэлэй дүн абажа харахада, энэ ажахыда hүнэй центнер бүхэндэ түсэбэй ёhоор 1,4 тэжээлэй единицэ гаргагдаха аад, тэрэнь 1,5 тэжээлэй единицэ болоо. Теэд эдэнэртэ орходоо сагаан эдеэ hураггүй ехээр үйлэдбэрилhэн хүршэ ажахыдань абтаhан hүнэй центнер hүндэ 1,3 тэжээлэй единицэ гаргашалагдаа бшуу.

Арбан табан жэлдэ «Дружба» колхозой бүхы үнеэдэй 15 процентнь түл үгөөгүй гэхэ гү, али эдэ жэлнүүдтэ 500 үнеэнэй тугаллаагүй бшуу. Иигэжэ хэды ехэ мяха, hүн дутуу абтаа гээшэб? Нёдондошье эндэ зуун үнеэн бүриhөө оройдоол 47 тугал түлжүүлэгдээ.

Эгээл эдэ бүгэдэhөө боложо, нёдондоной дүнгөөр эндэ центнер hүнэй өөрынь үнэ сэн аяар 45 түхэригтэ болоо гэхэ гү, али тэрэнь түсэбhөө аба гаран түхэригөөр үнэтэй байба. Энэмнай олдохоёо шухаг шубуу шонхорой hүн бэшэ, харин үнеэнэй hүн бшуу. Тиихэдэ хүршэ совхоздонь hүнэй центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн 30 түхэригтэ болоо гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаhанhаа ехэ дээшэ гараагүй.

Мүнөө үбhэ тэжээлэй яhала элбэг байhан үбэлжэлгын үедэ колхозой фермэнүүдэй байдал тиимэ hайн гэхын аргагүй. Жэшээнь, Тайлуудай томодхогдоhон фермэдэ малайнь байра соо шабар шабха, нойтон. Үбhэ тэжээлынь ёhоор буйлуулагдаагүй, миил барбайтар кормушка соогуур хаяатай байна. Түбэй фермын байдал энээнhээ бүришье муу. Тээмэндэ хамтын тоосоото суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, залуу коммунист hаалишан Баир Зайлов иигэжэ шуумжэлээ hэн:

—Малаймнай байра соохи шэбхэ сэбэрлэгдэнэгүй, hайн хобто кормушкагүй дээрэhээ үбhэ тэжээлээ малай хүл доро хаяжа үгэхэдэмнай дэмы гэшхэгдэжэ hалана. Иигэжэ байхада hүн яагаад ехээр абтахаб.

(Түгэсхэл. Эхиниинь апрелиин 4-нэй номерто).

ХОЁР АЖАХЫ — ХОЁР ОНДОО ДҮН

II. ХҮРШЭНЭРЬӨӨ ЮУНДЭ ГЭЭГДЭНЭБ?

Тэрэшэлэн нэгэдэхи отделениин эрхилэгшэ П. П. Белоусов иигэжэ хэлээ:

—Бидэ үнеэдээ оньhон машинаар hаадаг болонхойбди. Теэд олонхи малнай хүхэ дэлэн муутай, хоёр-гурбан хүхэтэйшье үнеэд бии. hү ёhоор гарахаяа болиhон хүгшэн мал hүрэг соомнай олон. Имагтал малай үүлтэр hайжаруулха, ашаг шэмэ ехэтэй үхэрнүүдые илгажа үсхэбэрилхэ, hайн гунжадые түлжүүлхэ хэрэгэй орхигдошоhон дээрэhээ иимэ байдал тохёолдоно. Эндэ зооветмэргэжэлтэд ехэ зэмэтэй,—гэбэ.

Эдэ ажахынууд гүрэндэ мяха худалдаха табан жэлэй түсэбые дүүргэжэ шадаагүй. Тиигэбэшье «Юбилейный» совхоз энэ hалбаридаа нүгөөдэ ажахыдаа оробол дээшээ үрэ дүн туйлана. Жэшээнь, нёдондо совхоз гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө дүүргээгүйшье hаа, бухыдэнь гурба мянга үлүүтэй центнер мяха бэлэдхэлэй пунктда оруулаа. Тиихэдэнь «Дружба» колхоз оройдоол 971 центнер мяха худалдажа, түсэбэйнгөө гурбаhайшье нэгэ хубиие дүүргээгүй. Түрүүшынь ажахыда абтаhан үхэрэй мяханай центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэнгэй 256 түхэригтэ байхада, нүгөөдэдэнь мяханиинь аяар гурба дахин үнэтэй болоо. Энэнь гүрэнэй худалдан абалгын сэнгэhээ таба дахин ехэ байна бшуу.

Саашань хонин ажалые абаад үзэе. Бүхы хонидойнь, тэрэ тоодо эхэ хонидойншье тоо толгой адли гэжэ дээрэ хэлэгдээ hэн. Мүн хонин hүрэг үсхэбэрилхэ, илангаяа түл абаха талаар хэрэглэдэг технологинь хоорондоо ехэ илгаагүй юм. Энэ hалбариие хүгжөөхэ арга боломжоньшье адлирхуу.

Теэд, үнэн дээрээ, эндэ ямар үрэ дүнгүүд туйлагданаб?

«Юбилейный» совхоз үнгэрhэн табан жэлдэ гүрэндэ нооhо худалдаха түсэбөө дүүргэжэ, урдахи табан жэлэйхитэй сасуулхада, энэ продукци үйлэдбэрилгые хори гаран процентээр дээшэлүүлээ. Нёдондо хонин бүриhөө дунда зэргээр 3,4 килограмм нооhо хайшалжа, энээнhээ дүшэ шахуу мянган түхэригэй сэбэр ашаг олзо абаба. Бүхы дээрэнь хонин ажалhаа 600 мянга тухай түхэригэй продукци гүрэндэ худалдаа.

«Дружба» колхоз хониной мяха, нооhо худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээгүй. Жэшээлхэдэ, нёдондо гүрэндэ 740 центнер нооhо худалдаха байhан hаа, 690 центнертэ хүргөө. Хонин бүхэнhөө 3 килограмм нооhо хайшалhан байна. Тиигэжэ хонидойнгоо тоогоор адлирхуу байбашье, хүршэнэртөө орходоо энэ hалбариhаа 200 мянга шахуу түхэригөөр бага продукци үйлэдбэрилөө бшуу. Сэбэр ашаг олзоншье жэшээгүй бага байба.

Адууhа малай үүлтэр hайжаруулха, бүхы хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхэ талаар бии байhан дутагдалнууд эндэ балшыса харагдана ха юм. Мужыхада илангаяа хонидой үүлтэр hайжаруулха селекционно хүдэлмэри орёйдоо ябуулагданагүй гэхэдэ алдуугүй. Ажахыда нооhо ехэтэй нэгэдэхи классай эхэ хонидой нэгэшье отара үгы. Наринаар илгаад, hайнаар харууhалаад байгаа hаа, тиимэ хонидые олон болгохо, тэрэнhээ уламжалан, бүхы hүрэгэй үүлтэр hайжаруулха арга гүйсэд бии. Мүнөө отара бүхэндэнь хара эрээн хурьгад олон гарана. Энэнь баhал искусственна үрэжүүлгын биратай хэгдэдэггүй, эхэ хонид соо элдэб хусануудай зүндэнь табигдадагые элишэлнэ.

Колхоз хурьгадые муу бэшээр абадаг юм. Жэшээнь, мүнөө эндэ арба мянган эхэ хонидhоо 7700 гаран хурьган абтаа гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүридэ 77 хурьгадтай болоод байна. Гурбан хонишод: Б-Д. Э. Ринчинов, Г. Т. Иванов, Ц. Б. Цыбикова гэгшэд зуун эхэ хонин бүриhөө 100-hаа дээшэ хурьга абаа. Энэ талаар лэ нүгөөдэ ажахынь зарим тэды гээгдэнхэй.

—Хүршэ совхоз манда орходоо хүдэлхэ хүн зоноор олон. Энэ талаар тэдэниие мантай жэшэхээр бэшэ. Хурьга абалгын, хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын үедэ манайда хүн дуталдажа зобоодог, — гэжэ «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ Б-Н. Ж. Жамбалов хэлэнэ.

Тэрэншье зүйтэй. Гэхэтэй хамта эндэ хүдэлжэ байhан хүнүүдэй ажалай бүтээсын, ашаг үрэ үгэсын ямар бай[...] иимэ тоонуудаар харуу[...] «Юбилейный» совхоздо [...]жэ байhан хүн бүхэндэ [...]бал, жэл соо 3692 түх[...] продукциин үйлэдбэрил[...] hаа, нүгөөдэ ажахыдэ т[...] 2981 түхэригтэ хүрэнэ.

Бүхы хүнүүдынь мууг[...] дэлнэ, ниитын хэрэгтэ [...] хайгаар хандана гэжэ [...] болоо hаа, тон буруу. [...] хыгаа өөдэнь үргэжэ, [...] даабариин дүүргэлтэдэ [...] то хубитаяа оруулха гэжэ [...] зүрхэнhөө, эсэшэ сусал[...] гөөр оролдодог хүнүүд «Дру[жб]а» колхоздо олон. Гэб[...] тэдэнэй хажуугаар, өөр[...] хубиин хэрэг хараад, [...] нюрганай араар мүртэй [...] хэншьегүй үнгэрдэг [...] шуул бии. Өөhэдымнай [...] hэн хүрөө гээд, хүбүүд [...] гадаа хамтын ажалда [...] дуулдаггүй, дуратай [...] зайлгадаг түрэлхидшье [...]но. Нёдондо эндэ гушэ [...] хүн хамтын ажалда [...] гэhэн Уставаар тогтоог[...] гуримые дүүргээгүй.

Хамтын хэрэгтэ харюу[...] гүйгөөр хандадаг, [...] муугаар харууhалжа, [...] мал үхүүлдэг, үгы болго[...] ушар дайралдана. Үнгэ[...] жэлдэ эдэ мэтээр 18 [...] 267 хонин, табан мори[...] hэегүй үгы болгогдоо. Тэр[...] түлөө хэhээгдэhэн хүнүү[...] үсөөн. Нэгэл адли эрхэ [...] далда хүдэлжэ байгаад, [...] манайнгаа үхэр бүхэнэй [...] нүүрые сүүдхэдэ хэдэн [...] граммаар нэмээхэдэ, [...] дүүлынь дүшэ-табин грам[...] нэмээдэг баримташье [...] Илангаяа үбhэ тэжээлэй [...] үедэ энэмнай дан эшэ[...]ха юм.

Эдэ бүгэдэ баhал ажа[...] хүн зоной дунда ябуулаг[...] хүмүүжүүлгын, ойлгуула[...] хүдэлмэриин үшөөл hула [...] hаниие гэршэлнэ.

Ажахыда хүтэлбэрилэ[...] мэргэжэлтэд ходо hэлгэжэ [...] хадаа, ажалай эмхидхэ[...] лон үйлэдбэриин ашаг үрэ [...] шэлүүлгэдэ мууса нүлөөлн[...] хээр. hүүлэй арбаад [...] эндэ правлениин түрүү[...] гурба дахин hэлгэгдээ. Х[...] мэргэжэлтэдэй hэлгэh[...] тоогүй. Жэшээнь, ахамад [...] техник Э. П. Кудрин, [...] ветврач Г. М. Дмитриев, [...] мад агроном Б. С. Ц[...] гэгшэд эндэ түрүүшынгээ [...] дэ хүдэлжэ байhан залуу [...] гэжэлтэд. Колхозой түрүү[...] шэ Б-Н. Ж. Жамбалов [...] эндэ хүдэлжэ эхилhээр [...] мэшье үни болоогүй.

Иигээд ерэхэдээ, эдэ хү[...] бэрилэгшэд, мэргэжэлтэд [...] хые нэгэ-хоёр жэл соо [...] hайжаруулжэрхиха hэн [...] эрилтэ табихань бэрхэтэй [...] даа. Гэбэшье бүхы үйлэдбэ[...] ашаг үрые дээшэлүүлхэ, [...] гаяа газар тарьялан эрхи[...] гын культурые гуримшу[...] малай үүлтэр hайжаруула[...] дэниие харууhалха, эдэ [...] түрүү технологи нэбтэр[...] хэрэг нэн түрүүн хүтэлб[...] лэгшэд, мэргэжэлтэдэй [...] үүсхэлhээ, үдэр бүриин [...] долгоhоо дулдыдаха бай[...]

Нэгэ газартаа удаан [...] хэдөө хүн ажалайнгаа онсо [...] шыень олодог, hанаhан [...] hоноо бэелүүлжэ шадада[...] шэ. Семен Лазаревич Ко[...] «Юбилейный» совхоздо [...] шахуу жэлдэ директорээ[...] дэлнэ. Ахамад зоотехни[...] Жамбалов ажахыдаа [...] жэлдэ зоотехнигээр [...] дэлөөд, энэ тушаалда [...] лэгдээ. Ахамад агроно[...] Виноградов, ахамад [...] С. Е. Доржиев гэгшэд [...] 5—7 жэлдэ хүдэлжэ бай[...] хүнүүд.

Хүдөө ажахын үйлэдбэ[...] шэ айхабтар орёо юм[...] даа. Колхоз, совхозууда[...] тэлбэрилэгшэд, мэргэжэ[...] үдэр бүри тоогүй олон, [...] га, зайлашагүй шухала [...] далнуудые шиидхэхэ [...] болодог. Тэдэнэй ажалд[...] римдаа дабагдашагүй [...] бэрхэшээлнүүдшье үшө[...] Теэд ажахынгаа бүхы арга [...] ломжые гүйсэд элсүүлж[...] зоной хүсэл эрмэлзэлые, [...] зоригые бадаруулжа, хүд[...] ридөө шэнэ, түрүү юмые [...] бөөр хэрэглэжэ шадаhан [...] зартал амжалта туйлагд[...]

Энэ талаар дурсагд[...] «Дружба» колхоз үйлэдбэ[...] дөө hайн үрэ дүн туйла[...] шэнэрөө хүсэхэ, ахижа га[...] гүйсэд аргатай. Тиигэхэ [...] арга боломжо, хэрэглэгд[...] нөөсэнүүдшье эндэ бии. «Ю[би]лейный» совхозшье ажа[...] хүгжөөхэ талаар бүхы [...] хэжэрхёо гэхын аргагүй. [...] дэндэ урагшаа дабшаха [...] боломжо баhал ехэ.

М. НАМЖИЛ[...],
манай тусхай [корр.]
Яруунын район.

ЭЭЛЖЭЭТЭ hУРАЛСАЛ

КПСС-эй Хяагтын райком парткомуудай, партийна эхин организацинуудай секретарьнарай ээлжээтэ семинар үнгэргэбэ.

Эндэ хабаадагшадай үмэнэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь К. Д. Лубсандоржиев «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй эрилтын ёhоор парти доторой ба үзэл сурталай ниитэ-политическэ хүдэлмэри саашадань hайжаруулха талаар, районой партийна организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд» тухай асуудалаар элидхэл хэhэн байна.

Политическэ hуралсалые hайжаруулха, партида абалгада, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлгэдэ анхарал онсо хандуулха тухай асуудалнуудаар элидхэлнүүд хэгдэhэн байна. Удаань Наушки станциин узелай парткомой секретарь В. А. Ушакин, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Б. Н. Богданов, «Пограничный» совхозой парткомой секретарь В. Д. Цыремпилов, Хяагтын 2-дохи дунда hургуулиин парторганизациин секретарь В. Г. Никитина партийна эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулдаг дүй дүршэл тухайгаа эндэ суглагшадта хөөрэжэ үгөө.

В. ГУЛГОНОВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй Бэшүүрэй районно отделениин заhабарилгын цехэй коллективтэ агитатор комсомолец Георгии Перелыгин полит-мэдээсэлнүүдые үнгэргэдэг, сүлөө сагтаа орон дотор, мүн дэлхэй дээрэ боложо байгаа hонинтой олонниитые танилсуулдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Перелыгин ажалша нүхэдэйнгөө дунда.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ

ТАРИЛГЫН УРДА ТЭЭ

hаяхан Түнхэнэй районой хоорондоо мүрысэдэг ажахынууд бэе бэедээ ябалсажа, ерэхэ хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хэр бэлэн боложо байhанаа шалгалсаба. Районой гурбан багахан ажахы болохо «Маяк» колхозой, Түнхэнэй, Туранай совхозуудай механизаторнууд, мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэдэй хэhэн шалгалтанууд тухай эндэ хэлэгдэхэ байна. Энэ шалгалтада районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ Е. Ш. Гулгонов, районой гүрэнэй үрэhэнэй инспекциин начальник З. Н. Елшина, «Саяан» газетын хүдэлмэрилэгшэ И. Е. Фёдоров гэгшэд хабаадалсаhан байна. Шалгалтын үедэ хэнэйнь hайнаар бэлдэhэн, хэнэйнь хүсэд бэлэн болоогүй байhаниинь элиржэ үгөө.

Шалгалта «Маяк» колхозhоо эхилээ. Тус ажахы үнгэрэгшэ жэлдэ район доторoo орооhо тарьянай эгээн баян ургаса — гектар бүриhөө 16,9 центнер тарья хуряагаа hэн. Энэ амжалта нэн түрүүн хабарай тарилгада hайнаар бэлдэhэнэйнь ашаар туйлагдаа гэхэдэ, алдуу болохогүй. Мүнөө энэ колхозой 49 тракторай 40-ниинь бэлэн болгогдонхой. Үлөөшэдынь эдэ үдэрнүүдтэ заhабарилгаhаа гаргагдахаар хараалагдана. Энээнhээ гадна тарилга хэхэ, хүрьhэ элдүүрилхэ бүхы машинануудынь бэлэн.

Заhабарилагдаhан трактор, машинануудынь ябажа харахаhанай удаа комисси үрэhэнэйнь тарьяе шалгаба. Колхоз бүхыдөө 7447 центнер тарьянай үрэhэтэй байба. Энэнь тарилгада хүсэд хүрэхэ юм. Тус колхоз район доторoo үрэhэеэ эгээн түрүүн, бүри намарай дулаанда hайн шанартайгаар сэбэрлэжэ дүүргэhэн байна. Үрэhэнэйнь 1027 центнер тарилгын нэгэдэхи классай, 6020 центнерынь хоёрдохи классай шанарта хүргэгдэнхэй. Бэшэ үрэhэниинь үшөө дахин сэбэрлэгдэжэ, нара hалхинда хатаагдажа, тарилгын шанарта хүргэгдэхэ байна.

— Энээнhээ гадна хабартаа тарилга хэхэ 490 гектар сэбэр паар, 1500 гектар намарай паар бэлдэгдэнхэй,— гэжэ колхозой түрүүлэгшэ П. М. Махаров мэдүүлбэ.— Севооборотой ёhоор 1501 гектар дээрэ орооhото ургамалнуудые, тэрэ тоодо 720 гектарта шэниисэ тарихабди. Тарьялан болон сабшалан хорёолхо hургааг, бахана бэлдэгдэжэ байна.

Ажалай эмхидхэлэй талаар абажа үзэхэдэ, тус ажахын хүтэлбэрилэгшэд Гужарай болон Далахайн тракторна бригадануудые хамтаруулжа, нэгэ томо бригада эмхидхэхэ гэжэ шиидээ. Энэньшье зүйтэй. Мүнөө томодхогдоhон бригадые дүршэл ехэтэй мэргэжэлтэ Д-С. Убушеев хүтэлбэрилхөөр томилогдонхой. Мүн хабарай хүдэлмэриин түсэб табиhан, ажалаа ипатовайхидай гуримаар ябуулхын тула тарилгын комплексно звенонуудые байгуулhан байба. Тэрэнэй ёhоор эртын орооhото ургамалнуудые 8 үдэрэй, бусад бүхы ургамалнуудаа 16 үдэрэй туршада тарижа дүүргэхээр хараалханхай. Бүхыдөө эндэ 9 звено хүдэлхэ. Хабартаа 27 трактор хоёр халаанда хүдэлгэгдэхөөр хараалагдана. Колхозой правлени болон парткомоор хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хабаадаhан механизаторнуудта үгтэхэ гол болон нэмэлтэ түлөөhэн шэнэлэгдэжэ, баталагдан абтанхай.

Шалгалтада хабаадагшад хоёрдохи үдэртөө Түнхэнэй болон Туранай совхозуудай байдалтай танилсаа. Түнхэнэй совхозой машинно-тракторна мастерской техникэ заhабарилхын тула hайнаар түхеэрэгдэhэн, дүршэл ехэтэй мэргэжэлтэдээр хангагдаhан байба. Эндэ тэрэ үдэр 8 трактор заhабарилагдажа байгаа. Ойрын үдэрнүүдтэ тэдэнь бүхыдөө бэлэн болгогдохо юм. Тарилгын, хүрьhэ элдүүрилгын машинанууд хуу бэлэн шахуу.

Зүгөөр энэ совхозой 700 центнер горохой үрэhэн муугаар сэбэрлэгдээ гэжэ элирээ. Тэрэшэлэн обёосойнь үрэhэн дахин сэбэрлэгдэхэ байна. Үрэhэниинь тарилгадаа хүрэхөөр. Тиин хартаабхын үрэhэнэй миил хахад хубинь бии. Нүгөө хахадыень хүн зониhоо худалдан абажа, хүсэлдүүлхэ бодолтой.

Энэ ажахыда трактор, машинануудаа хадагалха хашаань угаа удаан баригдана гэжэ комисси ажаглаба. Техникэнь, илангаяа орооhонойнь комбайнууд газаагуур хэбтэжэ, саhа уhанhаа муудана. Хуушарhан, үни хаягдаhан түмэр түдэгэ суглуулха, тушааха хэрэгтэ совхозой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд анхарал бага табина хэбэртэй. Жэшээнь, Шэмхын отделенидэ түмэрэй хаядаhан эндэ тэндэ дүүрэн хэбтэжэ харагдаа.

Мүрысэгшэ ажахынуудай түлөөлэгшэд Туранай совхоздо ошоходоо, олохон дутагдалнуудтай ушарба. Туранай отделениин тракторна бригадын механизаторнууд техникэеэ шанар муутайгаар заhабарилжа байна гэжэ шэнжэлэгдээ. Гадна Туранай болон Хойто-Голой отделенинүүдтэ тарилга хэхэ, хүрьhэ элдүүрилхэ машинанууд заhабарилагдаhаншье hаа, нэгэ газарта хадагалха байрагүй дээрэhээ эндэ тэндэ хаягдашанхай байба.

Тус совхоздо бүхыдөө 36 трактор тоологдоно. Тэдэнэй 12-ынь капитальна заhабарилгада ороhон байна. Мүнөө 30 трактор бэлэн болонхой. Бэшэниинь энэ hарын дүүрэтэр бэлдэгдэхээр хараалагдана. Тракторнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэхэ гэхэдэнь, 10 тракторист дуталдана. Зүгөөр хүнүүдые механизаторай мэргэжэлдэ hургаха хэрэгтэ совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй анхардаггүйнь гэшмэлтэй.

Үрэhэ хүрэнгыень шалгажа үзэхэдэ, тон hанаа зоборитой байба. Тарьянайнь үрэhэн бүхыдөө шахуу hэлгэгдэхэ, районой бусад ажахынуудhаа худалдажа абаха болоно. Тиихэдэ үшөө 500 центнер обёосой үрэhэн дуталдана. Худалдажа абаhан зарим үрэhэниинь тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй байhаар.

Мүнөө газаа дулааржа, тарьянай үрэhэ нара hалхинда гаргажа хатаахада, хорходоо зохид саг ерэбэ. Теэд энэ ажахын орооhоной тоог дээрэ юуншье хэгдэнэгүй. Орооhонойнь үрэhэн ГОСТ-ын эрилтэнүүдэй ёhоор хадагалагданагүй. Үрэhэнэй сорт, тэрэнэй шэгнүүр, тарилгын шанар гэхэ мэтые харуулhан бэшэг тэмдэг байбагүй. Совхозой ахамад агроном Ш. Э. Буянтуев улайха сайха баатай болоо.

Мүн эндэ түлишэ-тоhодолгын зүйлнүүдтэ харюусалгагүйгөөр хандана гэжэ тэмдэглэгдээ. Мүнөө болотор заправка хэхэ колонко баригданагүй, цистернэнүүд соохи бензин болон дизельнэ түлишэ гоожожо байhан байба. Галай аюулhаа hэргылэлгын хэрэгсэлнүүд бэлэн бэшэ. Цистернэнүүдынь шэрдэгдээгүй. Түлишэ-тоhодолгын материалнуудай склад хорёологдоогүй байшоо.

Эдэ бүхы дутагдалнууд дээрэhээ энэ ажахы хабарай тарилгын хүдэлмэридэ үшөө бэлэн бэшэ гэжэ сэгнэгдээ.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

3 hАРА СОО

Загаhашанай ажал хүнгэн бэшэ байдаг. Саhа бордоhоор шэдэлhэн сэбдэг хүйтэн мүльhэн дээрэ утын үдэр загаhа олзоборилхо гээшэ гайтайхан даа. Хүдэлмэриингөө хэды хүшэршье hаань, Кабанскын районой «Прибайкалец» колхозой загаhашад эдэ үдэрнүүдтэ загаhа олзоборилхо ажалаа улам үргэнөөр ябуулна. Тус ажахын загаhашадай бригадануудай нэгые Александр Нефедович Новолодский хүтэлбэрилнэ. Энэ коллектив байгша оной нэгэдэхи кварталда 175 центнер загаhа бариха түсэбтэй байhан юм. Партиин XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ оролсоходоо, даабариhаа гадуур үшөө 25 центнер загаhа олзоборилхо зорилго хараалаа hэн.

hаяхан энэ бригада бэлэдхэлэй пунктда 511 центнер загаhа тушаагаа. Эдэнэрнай съездын нээгдэhэн үдэр 100 центнер загаhа баряа юм. Бүри hаяхана тус бригадын гэшүүд 176 центнер загаhа олзоборилжо, горитой амжалта туйлаба.

Эдэ үдэрнүүдтэ А. Н. Новолодскиин бригада загаhа олзоборилхо жэлэйнгээ түсэб сүм дүүргэхын түлөө шармайн оролдоно. Колхоз бүхыдөө хахад жэлэйнгээ даабари дүүргэнхэй.

А. ХАЛТУЕВ.

БАНКЫН ХАБААДАЛГАТАЙГААР

Таллинай фанерно-мебелиин комбинадай түрүү цехүүдэй нэгэн капитальна үлүү hомололгогүйгөөр үргэдхэгдэжэ эхилбэ. СССР-эй Гүрэнэй банкын республиканска конторо энэ хэрэгтэ мүнгэ зөөри үгэhэн байна.

Предприяти урьhаар абаhан мүнгэеэ шадамараар хэрэглэжэ шадана. Энэ цех, жэшээнь, урьhаар абтаhан мүнгөөр баригдаhан гаргашануудаа түргэн харюулhан юм. hүүлэй табан жэлэй туршада үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргадаг Эстониин предприятинуудта банкын урьhалhан мүнгөөр гурбан зуугаад цех, участок болон поточно лини ашаглалгада оруулагдаhан, hэльбэн шэнэлэгдэhэн байна.

Гүрэнэй банкын урьhаар үгэhэн мүнгэн аша үрэеэ түргөөр харюулна. Жэшээнь, «Вийснурк» гэжэ модо болбосоруулдаг комбинадай, Выруськын, Нарвскын мебелиин фабрикануудай олон участогуудые hэльбэн шэнэлэлгэ хэдэхэн hарын туршада ашаяа харуулhан, тиихэдэ урьhалhан мүнгэнhөө үлүү олон ба, тэрээнhээшье үлүү олон тэй хүн зондо хэрэгтэй продукци үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаhан байна.

(ТАСС).

Мүнөөдэр—Геологуудай үдэр

ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУД

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэһэн хараа зорилготойгоор ажалша коллективүүдэй оролдожо байгаа тон харюусалгатай сагта манай нэгэдэлэй коллектив заншалта һайндэрөө тэмдэглэжэ байна. Нэгэдэлэймнай коллектив партиин XXVI съездын материалнуудые ехэл анхаралтайгаар шудалжа, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хэхэ ажалайнгаа түсэб табина.

Манай коллектив үнгэрһэн арбадахи табан жэлдэ яһала һайн үрэ дүнгүүдые туйлаһан юм. Үнгэтэ металлай хэбтэшэ бэдэржэ олохо, шэнжэлэлгэ хэхэ, гүрэнэй нөөсэ ехэ болгохо табан жэлэй даабари үлүүлэгдэбэ. Ашагта малтамалнуудай 63 хэбтэшэ промышленна ашаглалгада тушаагдаа. БАМ-ай барилгада хэрэгтэй материалай 10 хэбтэшэ олдоһон байна.

Манай геологууд Зүүн-Саяанда бэдэрэлгэ-шэнжэлгын ехэ хүдэлмэри хэжэ, минеральна үтэгжүүлгын баян хэбтэшэ элирүүлээ юм. Хойто-Байгалай геолого-шэнжэлгын экспедициин коллектив Холодныш үнгэтэ металлай хэбтэшын түрүүшын ээлжээниие Нөөсын талаар гүрэнэй комиссида тушаажа, тон ехэ амжалта туйлаа. Эндэ ойрын сагта шанаржуулгын комбинат баригдажа, ороной үнгэтэ металлургиин түүхэй эдэй гол шухала баазануудай нэгэниинь мүн болохоор хараалагдана. Холодныш үнгэтэ металлнуудай хэбтэшын түрүүшын ээлжээниие Гүрэнэй комиссида тушааха хэрэгтэ геологууд, проходчигууд, газар үрэмдэгшэд ехэ хубитаяа оруулаа. Социалис Ажалай Герой Р. С. Тарасова, геологууд В. И. Золотухин, З. А. Норекян, А. И. Самохвалов, проходчигууд А. А. Санжихаев, А. А. Федорченко болон бусад бэдэрэлгэ-шэнжэлгын хүдэлмэридэ тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, ехэ хэмжээнэй ажал хээ, хэнэшье.

Газар үрэмдэхэнь эндэ ехэл хүндэ байгаа. Хэзээдэшье гэдэггүй газар, гранит шулуун газар үрэмдэгшэдэй ажалда ехэ һаад ушаруулдаг һэн. Забайкалиин эрдэм-шэнжэлгын институдай эрдэмтэ геолог И. Ф. Риндинэй хүтэлбэри доро газар үрэмдэхэ шэнэ онол арга хэрэглэгдэһэн юм. Шэнэ арга хэрэглэһэнэй ашаар газар үрэмдэхэ ажал хурдан түргэнөөр ябуулагдажа эхилээ, геологическа шэнжэлгэ хэхэ ажалай шанар дээшэлээ.

«Бурятгеология», «Центргеофизика» нэгэдэлнүүдэй геофизигүүд К. К. Алкалаев, В. Н. Астафьев, П. В. Роксин, Ю. В. Калпанов болон бусад геолого-шэнжэлгын хүдэлмэри хэхэ шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые, онол аргануудые амжалтатайгаар хэрэглэжэ, үнгэтэ металлай шанарые тодорхойлхо ажал хүнгэдхөөшье, түргэдхөөшье.

Хойто-Байгалай геолого-шэнжэлгын экспедициин коллектив БАМ-ай барилгашадта аргагүй ехэ туһаламжа хүргэнэ. Хойто-Муяын хаданууд доогуур тоннель малтажа байгаа отрядуудай коллективүүдтэ илангаяа ехэ туһаламжа хүргөө. Эндэ 2500 метр газар үрэмдэгдэжэ, хүрьһэнэй, газар дорохи уһанай шэнжэлгэ түргэнөөр хэгдэһэн байха юм.

Багдаринай геолого-шэнжэлгын экспедициин коллектив холын хойто хизаар нютагуудта олон жэлэй туршада бэдэрэлгын хүдэлмэри хэжэ, ашагта малтамалнуудай нилээд олон хэбтэшэ олоһон, промышленна ашаглалгада тушааһан байна. Мухальскын ашагта малтамалнуудай хэбтэшэ олон жэлэй туршада шэнжэлэгдэһэн юм. Эндэ миллиард тонно алюминиин түүхэй эдэй хэбтэшэ бии гэжэ элирүүлэгдэбэ. Молодежнын хризотилл-асбестын баялигай хэбтэшын шэнжэлгэ дүүргэгдэнхэй.

Түмэр замай ерээдүйн Таксимо станци шадар цементын, хирпиисэ хэхэ түүхэй эдэй баян хэбтэшэ олдоһон, шэнжэлэгдэһэн юм. Эндэ хирпиисын томо завод ерээдүйдэ ербын бодохо. Багдаринай геолого-шэнжэлгын экспедициин коллектив манай нэгэдэлэй түрүү коллективүүдэй нэгэниинь мүн. Эдэнэр арбадахи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн юм. Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон тус коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлдэ бүри эдэбхитэйгээр ажаллажа, даабаряа үлүүлхэ бээз.

Сэлэнгын геолого-шэнжэлгын экспедициин коллектив һүүлэй жэлнүүдтэ бэдэрэлгэ-шэнжэлгын хүдэлмэри тон эдэбхитэйгээр ябуулжа, Николаевскын, Наран-Шэбэрэй ашагта малтамалнуудай шэнжэлгэ дүүргэжэ, һайн шанартайгаар Нөөсын талаар гүрэнэй комиссида тушааба. Ошурковай апатидай ашагта малтамалай шэнжэлгэ түлэг дундаа.

Газар доорохи уһа бэдэрхэ, олохо талаар ехэ ажал ябуулга хэгдэнэ. Гусиноозерск городые уһаар хангаха асуудалые эдэнэр шиидхэжэ байнхай. Ашагта малтамалай хэбтэшэ бэдэржэ олохо хэрэгтэ геологууд А. П. Газинский, Т. Ф. Слепнёв, Т. Е. Литвинов болон бусад тон эдэбхитэйгээр хабаадана.

Түбэй геолого-шэнжэлгын экспедициин коллектив үнгэтэ металлай хэдэн хэбтэшэ оложо, шэнжэлһэн, Гүрэнэй комиссида тушааһан байха юм. Геологууд В. Л. Верник, П. И. Радченко, В. Ф. Барский, В. П. Приходько болон бусад хамтын хэрэгтэ хубитаяа оруулжа, олоной дундаһаа шалгараа.

Аэрогеологуудай партиин коллектив бэрхэ мэргэжэлтэн В. И. Лосицкиин хүтэлбэри доро һүүлэй жэлнүүдтэ бага бэшэ ажал хэһэн байха юм. Эдэнэр Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин карта буулгаха талаар ехэ ажал хээ. Энэ картые Байгал-Амарай түмэр замай барилташад үргэнөөр хэрэглэнэ.

Ахын геолого-шэнжэлгын экспедициин мэргэжэлтэд үнгэтэ металлай, минеральна үтэгжүүлгын баян хэбтэшэ олоод, шэнжэлгын хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлжэ байна. Геологууд Ю. М. Холод, В. Д. Арабжаев, Э. Л. Прудовский гэгшэд мэргэжэл шадабаряа сүм ажал хэрэгтээ зорюулжа, һайн шанартайгаар бэдэрэлгэ-шэнжэлгын хүдэлмэри хэнэ. Ингэжэ «Бурятгеология» нэгэдэлэй бэшэшье олон ажалша коллективүүд бэдэрэлгэ-шэнжэлгын хүдэлмэри тон эдэбхитэйгээр хэжэ, ашагта малтамалнуудай шэнэ шэнэ хэбтэшэнүүдые олохоор эрид шиидэнхэй.

Манай нэгэдэлэй коллектив партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые сүм бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, дүй дүршэлөө зорюулхаар холын хараатай түсэб зохёонхой. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр мүнөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ байнхайбди.

В. ИГНАТОВИЧ,
«Бурятгеология» нэгэдэлэй ахамад геолог, геолого-минералогическа эрдэмэй кандидат.

Ухжам үргэн Буряад оромнай байгаалиин баялигаараа, ашагта малтамалнуудаараа үни холын сагһаа хойшо суурхажа байдаг. Үнгэтэ металл, нүүрһэн, хризотилл-асбест, минеральна үтэгжүүлгын хэбтэшэ — булта байха. Республикымнай бүхы шахуу районуудай газар дайда дээрэ геологууд бэдэрэлгэ-шэнжэлгын хүдэлмэри хэжэ, ашагта малтамалнуудай хэбтэшэнүүдые олоно.

Багдаринай, Хойто-Байгалай, Ахын, Сэлэнгын болон бусад районуудай газар дайда дээрэ бэдэрэлгэ-шэнжэлгын хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр хэгдэнэ. Геологууд, газар үрэмдэгшэд, проходчигууд энэ шухала хэрэгтэ тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, хамтын хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулна. Үбэлэй янгинама хүйтэндэшье, зунай аяма халуундашье хүдэлмэреэ зогсоодоггүй.

«Бурятгеология» нэгэдэлэй геологууд партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь гүйсэд бэелүүлхэ гэһэн зорилго урдаа табяад, социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Хойто-Байгалай геолого-шэнжэлгын экспедициин коллектив үнгэрһэн жэлдэ тон эдэбхитэйгээр ажаллажа, социалис мүрысөөндэ илажа гараа бэлэй. Тус экспедициин коллектив Хойто-Байгалда нилээд ехэ ажал хэжэ, байгаалиин баян хэбтэшэнүүдые олоһон байха юм.

ЭРХИМҮҮДЭЙ НЭГЭН

Хойто-Байгалай геолого-шэнжэлгын экспедициин коллектив сооһоо баян дүршэлтэй, бэрхэ геологууд, проходчигууд, газар үрэмдэгшэд олоор урган гарана. Газар үрэмдэгшэдэй бригадир А. А. Федорченко олон жэлэй туршада Хойто-Байгалда бэдэрэлгын хүдэлмэри хэжэ, хэдэн мянган метр газар үрэмдэһэн байха юм. Бригадынгаа гэшүүдтэ дүршэл шадабаряа дамжуулдаг, залуушуулые һурган хүмүүжүүлдэг.

А. А. Федорченкын хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив арбадахи табан жэлэй туршада 25 мянган метр газар үрэмдэхэ даабаряа болзорһоонь нэгэ жэлээр урид дүүргээ һэн. Ажалайнь энэ туйлалтануудые парти, правительство үндэрөөр сэгнэжэ, А. А. Федорченкые һаяшаг «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнаба. Бригадынь коллективтэ «Партиин XXVI съездын нэрэмжэтэ бригада» гэһэн үндэр нэрэ соло олгогдоо. Бэрхэ мэргэжэлтэн А. А. Федорченкын хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд байгша онойнгоо даабари болзорһоонь урид, ноябриин 1-дэ дүүргэхэ уялга абанхай.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: газар үрэмдэдэг түхеэрэлгэ; А. А. Федорченко.

В. ИГНАТОВИЧОЙ фото.

Г. БАЗАРЖАПОВА

МИНИИ ТӨӨДЭЙ

ССКАЗ

Ерэ шахуу наһа хүрэжэ алтан дэлхэйтэй хахасаһан минии хүгшэн эжы һүүлшынгээ ...хүрэтэр һэргэлэн һонор ...даа зандаа һэн. һүүлшынь замда мордохуулхаар ...һан нютагайхид зондо ...ниие һанажа, һай хэжэ ...һан хүнэй хуби иимэ бай... ёһотой, өөрыгөө, түрэл га... шье зобоонгүй, ашатай ...айгаар үтэлжэ, үндэр ...най нэрэ түрые дээрэ үр... ябаһан хүмнай энэл гээ... гэлсээ бэлэй. Энэншье ...тэй. Залуушуулшье, наһа... шье хүнүүд тэрэнһээ ни... лэ һургаалтай юумэ дуу-...

...һэн аабза. Гэбэшье хэн ...нюуртаньшье, нюр...ньшье, зорюута шүүм... гү, али хараажа бай... юрэдөө һанадаггүйб. ...хөөрэлдөөнэй хоорон... табаришалжа, номножо ...хэбэр харуулангүй, ...нэгэ-хоёр үгэ хабшуу...орхидог һэн. Иимэ ушар... хажуудахи хүнэйнгөө ...элэй байдал, абари зан... шэнжые, хүсэл зори... дууһан ойлгодогынь ...бэлэй. Али дэлхэй ...үни удаан ажаһууһан ...нарии хёрхоор, зүнгөө... шахуу гэхээр хүниие ...одог болоһон юм гү?

...эдэймни түхэл шарай ...дам тон элихэнээр ха...ранхай. Гар хүлынь һаһар ...тухайлхада, залуудаа ...шираг, бэе махаба... эмаршье эрэ хүнһөө ду... ябаһан хаш. Энэ ту... жыем хүгшэд батадха... Сэбэг тээбиишни ажал ...хуха нуга хэдэг, бар ...йшье, хүнгэн уралалай... талаар хүдэлмэридэ нэгэ ...һэн гэлдэжэ омогор... хөөрэлдэдэг, минии ...үй туранхай бэеые го...ор шэртэдэг, тиихэ зүү... «Ухайш даа, урдын зон... хүрэхэгүйл ахир амитад ...даа»,—гэжэ доохонуур ...дышье үзэдэг һэн ёһо... Хүгшэн эжынгээ дабха... томо хара нюдые ...эдэм, тэрэнэй хараса...мар нэгэн сэсэн бодол ...үргэлжэ сэсэглэн һал... байһан мэтэ болодог ...Иимэ өөрсэ сасуулга бү...эхэндаа ухашалан олоо ...Нээрээшье, гүн оёор... гүнзэгы бодоһ хадагал... хараса һайханшье байн...хаб! Хэдэн хүндэ урша...тар зурагдаһан үндэр ...айнь, түхэрэн дүүрэн ...йнь, узуураараа тай...ан шэрүүн үһэндэнь ...алзаһан сагаан хюруу, ...гараа ара нюргандаа үр...эд, хүнгэхэнөөр алхал...ь, сээжын гүнһөө хүн...хангаар дуугарха маягынь ...өөрын онсо шэнжэтэй ...й. Хүгшэшүүлэй өөнтэг ...гаргадагтал элдэб бү... ёһорходоггүй, өөдэрхэ...й, бэеэ хүндэлүүлхэ гэ... гү, али үхибүүдэйнгээ, ...рэйнгаа анхаралые заа... хандуулжа, аша үриием ...улха һэнтэ гэжэ хүндэр...гүй, бэридээ—минии эжы... харууһалуулаад байдаг ...Харууһалуулхашье гэжэ ...хубсаһа хунараа, дэрэ дэбдихэрээ хаа-я угаалгадаг һэн бээз. Ехэнхидээ тэрэ бэеэ даанги, бээлэй хээлэйһээ эхилээд, арһан дэгэл, даха гэхэ мэтые уралан оёдог, нэхэдэг, айраг тараг, айрһа хурууд, ороохотой аарса гэхэ мэтэ сагаан эдеэ бэлдэхэдээ, арһа элдэхэдээ өөрын дүй шадабаритай, хуушанай модон талхида арһа эрьюулхэ, мушхалаада мушхахадаа тон бэрхэ һэн.

Нэгэтэ үхэг cooһoo хурууд абажа эдихэ гэхэдэм, дууһашаһан байба. «Басагамни, «уута уруугаа, дэлэнтэ дээшээ» гэжэ мэдэхэ сагшни ерээ даа. Ута урбуулжа хооллоходоо, энэ элбэг эдеэмни хаанаһаа абтаа гээшэб гэжэ бодожо үзэл даа. Үнеэдэй дэлэнгүүдһээ... Теэд тэдэнээ һүтэй байлгахын тула адуулха хэрэгтэйл...» — гээд тэрэм дуугарба. Тэрэ үдэрһөө хойшо гэр тойронгоо эжыдээ хамһалсадаг, үхэр малаа харууһалалсадаг болоо һэм. Мүнөө жэгтэйшье шэнги: хараан бадашангүй, удхатайгаар, нэгэ дахин хэлэгдэһэн үгын хүсэн тиимэл шэдитэй һэн аабза. Нилээд тулхабаатай болоод байхадам, төөдэймнай угайнгаа арга шадабариие ашадаа дамжуулхам гэжэ арһа утажа һургаа бэлэй. Гонзогор ута нүхэндэ нарһанай хатанхай борбоосгой хаяжа, нүхэеэ һангизайгаар арюудхаһанай удаа, үйһэндэ гал аһаагаад, доошонь шэдэхэдэ, нэгэ жэгдэ хүхэльби утаан тэндэһээ гараха. Тиин сасуу хэдэн тулгатай модон түхеэрэлгэдэ элдүүриһээ гараһан арһан хэдэрэгдэжэ, утаанда торголиг шарабтар үнгэтэй болошодог байгаа бэлэй. Утаариин нүхэндэ түбһэн хүниие дүтэлүүлдэггүй, өөрөө бүри холоһоо намайе лаблан харадаг, удаань утаариин нүхэн заяатай хүндэл дууламгай гэжэ ойлгуулдаг һэн. Төөдэймни нангинаар һанагдадаг иимэ үзэгдэлнүүд үшөөл олон байгаа. Үлэгшэн голой зүүн эрьедэ гансаарханаа надхан һуудаг модоной хажуугаар гаража ябахадаа, талын ганса модоной мүшэр һалаа хухалжа болохогүй гэжэ хорёо бэлэй. Мүнөө бодоод үзэхэдэм, эдэ бүгэдэ ойлгосонь мухар һүзэгһөө эхитэй бэшэ, харин оршон тойрондо сэнгэмээр бодото зүйлнүүдые бэдэрэлгэ, буряад зоной ёһо заншалые сахилга мүн гээшэ һэн ха. Юуб гэхэдэ, тэрэ бурхан шажанда ёһын тэдыдэ мүргэн шүтэдэг, үнэн дээрээ дээдын хүсэнүүдтэ этигэдэггүй, бурхан гээшэшни өөһэдымнай зохёоһон юумэн ха гэжэ сэхэ хэлээд, намдуухан ярилдаһан хүгшэдые сошоодог бэлэй. Хэр угһаа буряадуудай хашалта, хоёр талын дарлалта доро байһые нюдөөрөө хараһан, зобоһон тулиһан, хамтын ажахы байгуулгада хубитаяа оруулһан хүгшөөгэй ажабайдалые өөрсэ янзаар мэдэрдэгынь, һанамжаяа хэлэхээ маргадаггүйнь һайшаалтайл һэн.

Эгээл түрүүшынхеэ нюдэндэнь мэлмэрһэн нёлбоһо харахадаа, ехэл гайхаа бэлэйб. Төөдэймни бэлээр гомдоггүй, нилээд хатуу зүрхэтэй хүн һэн. «Төөбии, яагаабши?» —гэхэдэм, «Ханадамнай үлгөөтэй шүдхэр (радиое тиигэжэ нэрлэдэг һэн) заа-зуу юумэ хэлээ»,—гээд, нёлбоһоёо хормойдоо саг дары аршаад, дуугай болошобо. Удаань «Сагай муу—сэрэг дайн»,—гээд һанаа алдаба. Мүнөөдэр Илалтын үдэр, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай дамжуулга болоо ха юм. Төөдэйн хүбүүн—Түртын Баяр дайнда ошоод бусаагүй. Эхын агуу гашуудалые, зүрхэнэйнь шархые он жэлнүүд эдэгээгээгүй, үбшыень буурууулаагүй зандаа ха юм. Дайн дажарые үзэн ядаха гээшые эгээл түрүүшынхеэ иимэ хурсаар мэдэржэ, хүнэй харахагүй газарта ошоод шурхирса бархиршоо һэм. Хүгшэн эжымни тон лэ хайратай байгаа...

...Үбдэг дээрээ согсойн һуужа, альгаа дэлгээд, таба сагаание эринэб. Кинодо ошохом. Төөдэй буруушаана. Тэрэ хармалнагүй, юрэ намайе зорёолно. «Шино (кино гэжэ хэлэжэ шададаггүй һэн) гээшэш юун бэ? Ошожо хараа һаа...» гэхэтэйнь сасуу, «Ошоёл, ошоёл!» — гээд, хажууданьдэбхэрнэб. «Үгы даа, үзэлһэн хойноо үхибүүдэй наадан болохогүйб, өөрөө арил!» гээд лэ зүрхэеэ намдуулан, эрэзшыем һарбайха. Бусажа ерэхэдэм, үнеэхи «ханынгаа шүдхэрэй» буряадаар аянгатуулхые анхаран шагнаһанаа ханамжатайгаар хөөрэхэ, удаань өөрөө урайни»дуу татуулаадшье абаха. Түбһэн шэнэ юумэн бүхэнөөр һонирходог тула ажабайдалда болоһон хубилалтанууд, ажахын түрүүшүүл тухай хөөрөө шагнаха дуратай, трактор, комбайнай үйлсөөр урагша хойшоо һүндэлхэдэ, удаан хаража зогсодог һэн. Үдэшэндөө «Пионерская правда» уншахадам, заатагүй хуудаһануудыень иралсажа, үнгэтэ зурагуудынь шэртэхэ. Илангаяа һайшаагдаһануудынь дэрэ дороо хэжэ хадагалха. һунгалтын үдэр төөдэй бүрэнхы харанхыгаар бодоод, нюур гараа угаажа сэлмээһэнэй удаа монгол торгоор оёгдоһон дэгэл ёһорхуугаар үмдэжэ, һүтэй һайхан сайгаа шанаад, намайе һэрюулхэ, хоюулан сайлахабди. «Хашалан зоболон үнгэрдэг, харгда ногоон шэнэрдэг» гэжэ һуудалнай тад лэ ондоо болоо даа. Саг агшааха, һунааха бэшэш, саашадаашье үшөө ямар баян дэлгэр болохоб», — гэжэ заатагүй үгүүлэн хэлэхэ. Нютагайнгаа үндэр наһатайшуулда эгээл түрүүлэн хүрэхэ гэһэн гуримаар хайрсаг тэбэриһэн хүн орожо ерээд, хүндын ёһотойгоор мэндэшэлһэнэй удаа, хүгшөөдэ хэдэн бюллетень һарбайха, «Хэнэй хүбүүд, хэд гээшэ юм? Зон cooһoo шалгарһан заяа һайтайл хүнүүдэй үринэр ааб даа. Хэһэн хэрэгынь, һанаһан хүсэлынь урагшатай байг! Тоонто гуламтаяа танюуһатай һайхан болгохоол оролдог лэ», — гэжэ үреэдэг заншалтай бэлэй.

Тиихэ зуураа төөдэй урдын байдал дурдадаг, мал адуулжа, хибһэ түүжэ, хоолоо залган, зуһаланһаа үбэлжөөндэ, үбэлжөөнһөө зуһаланда нүүжэ, баяшуулай ажал хэлсэжэ, хара хүлһэеэ гаргажа ябахадаа, энэ оршолон замбида юундэ түрэһэнөө, ямар хүсэл, уг зорилготойгоошье мэдэнгүй, эдир ухаандаа түрэһэн олон асуудалнуудта харюу үгэхэ аргагүйдэн гуниглаха. Гансал үргэн нэлэнхы тала тэрэнэй уйтан сэдьхэлые заһан тэгшэлдэг һэн аабза. Хэсэ хэнгэрэгэй зэдэлхые, годлиин эшхэрхые шагнажа, һэеы гэр сооховоо гал гуламтаяа түлижэ, наһаяа үнгэргэхэ заятай юрын лэ малша хүн гээшэб, тээ тэрэ гүбээе, тээ тэрэ дабаае дабажа, бүри саашалан ошоо һаа, ямар үзэгдэл харамаар байгааб гэжэ залуухан наһандаа бодомжолдогшье байгаа аалам? Аян замай утые хэмжэһэн бодолынь һонирхолтой бэлэй. Эгэшымни Улаан-Үдын багшанарай училищада һурахаар ошоходонь: «Хүүхэмни утын аян замда мордобол даа, харгынь арюухан лэ байг»— гээд, сайнгаа дээжэ үргэжэ, үреэгээ һэн. «Хүгшэн эжы, һанаагаа зобоһоной хэрэггүй бшуу. Мүнөөдэртөө хүрэхэ газартаа харэхэл», — гэхэдэм: «Харгы замай хэмжүүрые ши яагаад мэдэхэшниб даа. Саг сагтаа, сахилза хүхэдөө,—гэжэ урдандаа арбан алда газарта ардаг морёол табилуулдаг һэмди. Баглахаһаа Уляатай хүрэтэрхи зай бодорхойл зоболон мэтэ, хэды хоножо, арай гэжэ аахи-уухи хүрэхэш...» — гээд һанаа алдаха.

Ингэжэ сэдьхэлээ удалжа хөөрэхэдэнь, залаата хушуур малгайнуудаа, буряад тэрлигээ үмдэһэн үбгэ эсэгэнэрэймни дүрэ нюдэнэйм урда харагдахадал гэхэ. Ёохор хатарна гү, сагаан һарые баяртайгаар угтана гү, али даагаяа далантай, буруугаа булшантай болгохын тула үдэр һүнигүй оролдоно гү—эдэ бүгэдэ зураглалнууд хүгшэн эжымни хөөрөөнэй удхаһаа гараха. Теэд хүнэй наһан мүнхэ бэшэ, хэзээ нэгэтэ унтаран залирха зула мэтэ ха юм даа. Төөдэйнгөө наһа барахада, үй гашуудалда хэды абтабашье, алтан дэлхэйн жама, оршолон замбиин хуули ёһые заһахаар бэшэ ха юм гэжэ бодоо һэн аабзаб. Гэбэшье нэгэл ушар шалтагаанһаа мүнөөшье болотор өөрыгөө зэмэлжэ, бэеэ сагааруулха арга олодоггүйб. Тайлбарилан хэлэбэл, төөдэймни уг изагуураа, үльгэр домог, оньһон үгэ өөрынгөө табан хурганһаа өөрэгүй мэдэдэг, — нэгэ үгөөр хэлэбэл, буряад арадай аман үгын баялигые бэедээ түгэс шэнгээһэн хүн байгаа бшуу. Теэд лэ тэрэниие бэшэжэ, тодоор хадуужа абаха, бусадта дамжуулха гэһэн хүсэлни арайл хойнотоо, хожомдоо. Арайл гүлмэрхэн, гэнэнхэн ябагдаа гээшэ ха.

Төөдэймни! Үнэн зүрхэнһөө эльгэлэн намайе хайрладаг, эрхэлүүлдэг бэлэйш. Шамаяа гээһэнээ мэдэрхэдэм, уншэн хабһанайм үзүүртэ үбшэнтэй болодог, хэзээдэшье дабтагдашагүй бага наһан тухай дурасхаалыем арюудхадаг. Мүнөө эдээхэн мүрнүүдые бэшэжэ һуухадаа, дэлхэйе тэрэ үеынхидэл, үхибүүн мэтээр шэртэжэ, һаруул нёлбоһоной дуһал унагаан, һугшарнаб. Теэд сүхэрөө, ажабайдалһаа эсээ бэшэб, уярха гэжэ хүндэ баһа байдаг ха юм.

• ТАСС • АПН •

ХИЛЫН СААНАҺАА

К. ВАЛЬДХАЙМАЙ МЭДҮҮЛГЭ

КУВЕЙТ. ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхайм Дүтын Зүүн зүгэй зүришэлдөөе тааруу зүбөөр шиидхэн, заһаруулха гэһэн совет амгалан үүсхэлые дэмжэнэб гэжэ мэдүүлбэ.

Кувейдэй «Ар-Рай аль-Амм» газетэдэ интервью үгэхэдөө, Дүтын Зүүн зүгэй асуудалаар уласхоорондын конференци зарлаха тухай Л. И. Брежневэй дурадхал тон шухала, һайса шэнжэлжэ үзэхөөр асуудал болоно гэбэ. Эзэмдэгдэһэн бүхы араб газар дээрэһээ Израилиин сэрэгүүдэй сүм гаргагдабал, Палестинын араб арадай зайлашагүй национальна эрхэнүүдэй бэелүүлэгдэбэл, дэлхэйн бүмбэрсэгэй эндэхи орон нютагуудта амгалан байдал хангагдажа болохо гэжэ К. Вальдхайм тэмдэглэнэ. Дүтын Зүүн зүгтэхи оршон байдал бүри орёо, бүри аюултай боложо магад гээд түбэгшөөжэ байһанаа ООН-ой генеральна секретарь элирхэйлээд, араб-израилиин зүришэлдөө дары болюулха ба энэ районда амгалан байдал тогтоохые уряална.

Персидскэ тохойн нютагууд мэтэ дэлхэйн иимэ шухала удха шанартай райондо амгалан тайбан байдал сахиха хэрэгтэй гэжэ К. Вальдхайм онсолон тэмдэглээд, сэрэгүүдые олошоруулга энэ нютагай аюулгүй байлгада туһа хүргэхэгүй гээд этигэдэгээ элирхэйлбэ.

СОВЕТ ФИЛЬМ «ОСКАР» ШАНДА ХҮРТЭБЭ

САН-ФРАНЦИСКО. Совет киноискусство гайхамшаг илалта туйлаба. «Мосфильм» киностудиин зохеожо гаргаһан «Москва уй хай бологшодто этигэдэггүй» гэһэн совет картина Америкын киноискусствын Лос-Анджелестэхи академиин жэл бүриин ёһолол дээрэ энэ жэлэй гадаадын эрхим фильм гэжэ мэдэрэгдээ. Энэрхы удхатай, ажабайдалые үнэн зүбөөр зураглан харуулдаг, найдалаар нэбтэрэнхэй, түрүү хүн түрэлтэнэй хүсэл эрмэлзэлэй үнэн, зүбтэ этигэдэг байһанай түлөө мэргэжэлтэдэй, харагшадай магтаалда хүртэһэн энэ совет фильмдэ суута «Оскар» — Америкын киноискусствын академиин дээдэ зэргын шан барюулагдаба.

«Японой А. Куросавай «Кагэмуся», Франциин Ф. Трюффогой «Һүүлшын метро» гэхэ мэтэ — дэлхэйн киногой мэдээжэ мастернуудай зохёол бүтээлнүүдэй совет фильмтэй һориһон туладань, энэ амжалта илангаяа хүндэтэй болоно. Американ кино һураггүй һула фильмүүдые харуулаа. Тэрэнэй үнгэрэгшэ сезон үгаа муу, киноискусствын академиин гэшүүдэй шэлэжэ табиха юумэнь хомор байшоо.

С. НУЙОМЫН МЭДҮҮЛГЭ

ЛУАНДА. Намибиин амгалан зондо эсэргүү мүрдэлгэ гэрдэлгэнүүдые хэхын тула ЮАР гадаадын хүлһэншэдэй тусхай отрядые хэрэглэнэ, — гэжэ Намибиин зугадагшадай байһан Анголын урда зүгтэхи лагерьта болоһон пресс-конференци дээрэ Урда-Африкын арадай эмхиин (СВАПО) президент С. Нуйома мэдүүлээ.

Гадаадын мүрдэлгэшэдалуурушадай тоодо—США-гай, Англиин, Франциин, Канадын, Чилиин ба бусад оронуудай эрхэтэд бии. Тэдэ хүлһэншэд Урда-Африкада байдаг баазануудпаа Намибиин ба Анголын һуурин тосхонуудта дайралдог, эгээлэй зониие мүрдэдэг, тамалдаг, аладаг хюдадаг байна.

Намибиин арад зониие колониин гуримаар мэдэл доро байлгаха ба мүлжэхэ гэһэн ЮАР-ай хархисуудай хараа бодолые Америкын захиргаан али болохоор дэмжэнэ. Теэд ЮАР-ай, тэрэнэй союзнигуудай хэр дурагүйшье һаань, Намибиин арад СВАПО-гай хүтэлбэри доро зэбсэгэй хүсөөр гү, али хөөрэлдөөнэй үндэһөөр бэеэ дааһан байдал заатагүй туйлаха байха, — гэжэ патриодуудай хүтэлбэрилэгшэ хэлэбэ. Тиихэтээ хамта, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр, ООН-ой адаглалга доро Намибида сүлөөтэ демократическа һунгалта үнгэргэхэ эрилтэ тэрэ табина. Урда-Африкын хархис засагай Намибидахи зонхилолгые эсэслэн усадхаха зорилготой сүлөөлэлгын тэмсэлээ СВАПО улам шангадхаха байха гэжэ С. Нуйома онсолон тэмдэглэбэ.

СҮҮДЭЙ УРДА ЗОГСОХОНЬ

АНКАРА. Национальна хүдэлөөнэй фашис түхэлтэн партиин (ПНД) хамаатадай дундаһаа баригдажа хаагдаһан олохон хүтэлбэрилэгшэд һүүлэй үдэрнүүдтэ Турциин ниислэлдэ провинцинуудһаа асарагданхай. Тэрэ партиин 500 тухай гэшүүд мүрдэлгэ хюдалга эмхидхээ, зэбсэгтэ банданuудые бии болгоо, эгээлэй эрхэтэдые олоор алаа гэжэ гэмнэгдэн, Анкарагай сэрэгэй сүүдэй урда зогсохонь. Турциин шэнэ түхэлэй фашистнуудай гэмтэ ябуулгые сүүдэй бүлэг экспертнүүд табан парын туршада мүрдэжэ байнхай.

Гэхэтэй хамта, Анкарагай сэрэгэй прокуратура тэрэ партиин хиналта доро байдаг хүдэлмэришэнэй националис профсоюзуудай (МИСК) хархис конфедерациин гэшүүдэй хэрэгые шэнжэлжэ байна.

Эндэ соносхогдоһоной ёһоор, ПНД-гэй удамарша Тюркешье, тэрээнтэй нүхэсэгшэдые сүүдлэлгэ энэ һарада эхилхэ юм ха. Гэмнэгдэгшэдэй заримые саазалха эрилтэ табихаар прокурор хараална.

Турциин хүдэлмэришэнтаряашадай парти (РКПТ) гэдэгэй зүгһөө ябуулга хэдэг тэндэхи маоистнуудай хэрэгые шиидхэхэ сүүдшье апрельдэ эхилхэ. РКПТ-гэй хүтэлбэрилэгшэд Пекинэй заабаряар хардалга гүрдэлгэнүүдтэй номнол эндэ ходо хэдэг байгаа. Турок зарим хүүгүүд, басагад маоис номнолой мэхэдэ орожо, эмхи гуримгүй, хорото баалмад яоадалтай болоһон байна. Мүнөө тэдэнэй олонхинь түрмэдэ хаагдаһан, эндүүрэлтэ яоадалаингаа түлөө зэмэеэ амсажа байнхай.

МҮРТӨӨ ОРОХО ШЭНЖЭТЭЙ

МАДРИД. Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо хангаха зорилготой зүблөөндэ хабаадаһан бүхы 35 ороной түлөөлэгшэдэй уулзалга Испаниин ниислэлдэ боложо үргэлжэлһөөр. Уулзалгын мүнөөнэйнь шата дүн болохо документые бэлдэлгэдэ зорюулагдана.

Мадридтахи хуралдаае харуулхаар түлөөлэгдэһэн бүлэг журналистнуудай тэмдэглэһэнэй ёһоор, уулзалгын хэрэг бүхы дээрээ, мүн дүн болохо документын тус тус бүлэгүүдэй проектнүүдэй зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхойлогдожо байһан туһалбариин органуудай хүдэлмэри бүтэхэ шэнжэтэй болоо.

Мадридтахи уулзалгын мүнөөнэй шатын бүтэмжэтэй гол ушарнуудай нэгэн юун болоноб гэхэдэ, Европодо сэрэгэй талаар аюулгүй байдал хангаха конференци зарлаха бодомжо ниитэ Европын зүблөөндэ хабаадаһан бүхы 35 гүрэнэй түлөөлэгшэдөөр дэмжэгдэн мэдэрэгдээд байна. Тиимэ конференциин хүдэлмэриин уг зорилго ба шэгләэнүүдые тодорхойлгын талаар хараа бодолнуудай зарим тэды ойртожо байһые тэмдэглэжэ боломоор.

Гэхэ зуура, хабаадагшадай бултадаа үгээ ойлголсохо гэжэ адляар оролдоо һаань, Мадридтахи уулзалгын бүри түргэнөөр, ехэ үрэтэйгөөр үнгэрхэ байһаниинь дамжаггүй. Хэрэгэй бүтээсын даншье тиимэ бэшэ байһан тухайда тэмдэглэхэ ушартай бологдоно. США-гай делегациин ба НАТО-гай талаар тэрэнэй партнёрнуудай баримталдаг харша хараа бодол уулзалгын амжалтатайгаар үнгэрэлгэдэ мүнөө хүрэтэр горитой һаад ушаруулна.

НИКАРАГУАГАЙ ПРАВИТЕЛЬСТВЫЕ УНАГААХА БЭЛЭДХЭЛ ХЭНЭ

ВАШИНГТОН. США-гай захиргаан тэрээндэ таарамжагүй һанагдадаг, Латиин Америкын бэеэ дааһан гүрэнэй правительствые унагааха зорилготой тодорхой түсэбүүдые хараалжа байна. «Нью-Йорк таймс» газетын мэдээсэлэнэй ёһоор, Никарагуа худар сэхэ доотолон орохо зэбсэгтэ эмхидхэлнүүд Холбоото Штадуудай заабаряар Гондурасай газар дээрэ бэлдэгдэжэ байнхай. Тус газетын тунхаглаһан мэдээнүүдһээ харахада, хэдэ мянган хүлһэнэхид ойрын сагаар Манамиһаа (США), Гондураспаа тэдэ эмхидхэлнүүдтэй ниилэхэ ёһотой юм ха. Энэ арми 2 парын турша соо бэлэн болохо, сандинис правительствые унагаахын тула Вашингтонһоо зүбшөөл хүлеэнэ, — гэжэ «Нью-Йорк таймс» тодорхойлно. Никарагуатай сэрэгээр сэхэ тулалдажа магад тухай Гондурасай армиин дээдэ тушаалтадай дунда һүүлэй үедэ ходо хэлсэдэг болонхой гэжэ тэрэ газетэ нэмэбэ.

Тиимэ болохолоороо, уласхоорондын мүрдэлгэ хюдалгатай тэмсэхэ тухай мэдүүлгэнүүдээр халха хэжэ, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараха, Латиин Америкын бүрин эрхэтэ, бэеэ дааһан гүрэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр хамаарха зэбсэгтэ доотолго хэхээр Вашингтондо бэлдэнэ.

Гэхэтэй хамта, американ хэвлэлэй мэдээсэлнүүдһээ тухайлхада, США-гай правительство Никарагуае экономическа талаар хашаха тактика хэрэглэн, энэ орондо туһаламжа үзүүлхэеэ болихо гэжэ шиидэһэн байна. ЮПИ агентствын мэдэрһэнэй ёһоор, Вашингтоной шиидхэбэри Латиин Америкэдэ эрид буруушаалаар угтагдаха янзатай.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

ФОТОЖУРНАЛИСТНУУДАЙ СЕМИНАР

Районно газетэнүүдэй фотокорреспондентнүүдэй семинарта хабаадагшад Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ Уран зурагай музей соо республикын Журналистнуудай холбооной эмхидхэhэн фотовыставкые хараад, тэндэ табигдаhан фото-зурагууд тухай «Советское фото» журналай редколлегиин гэшүүн Н. Н. Рахмановай шэнжэлэл шагнаба. Һүүлээрнь республикын Журналистнуудай холбооной фотосекциин гэшүүн, «Буряад үнэн» газетын фотокорреспондент С. Ц. Балдуев байгша ондо районно газетэнүүдэй хуудаhанда толилогдоhон фото-зурагууд тухай hанамжаяа хэлэбэ.

«Фотожурналистнуудай бүхэсоюзна конференциин дүнгүүд ба КПСС-эй XXVI съездын материалнуудые үргэн олон ажалшадта ойлгуулха талаар хүдөөгэй фотокорреспондентнүүдэй зорилгонууд» гэhэн темээр фотосекциин секретарь, ТАСС-ай Буряадай АССР-тэхи фотокорреспондент В. А. Матвиевский дэлгэрэнгы хөөрэлдөө үнгэргэбэ.

Семинарай түгэсхэлдэ фотокорреспондентнүүд саашанхи хүдэлмэреэ улам hайжаруулха тухай hанал бодолоо хубаалдажа, тодорхой дурадхалнуудые оруулhан байна.

Ц. ДУГАРОВ,
республикын Журналистнуудай холбооной правлениин харюусалгата секретарь.

ЭМ ДОМООР ЭРХИМЭЭР ХАНГАНА

ЮРЫН МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮН

АПТЕКЫН хүдэлмэрилэгшэдтэ үнэн зүрхэнэй баярые хүргэнэб. Анхарал ехэтэйгээр, hайнаар хүн зониие хангахые оролдодог хүнүүд эндэ хүдэлдэг. Олон жэлэй туршада тус аптекэдэ ябадаг тула эрхим мэргэжэлтэд эбтэй зетэй коллектив болонхой гэжэ тобшолон хэлэмээр байна, — гэжэ гомдол ба дурадхалнуудайнь дэбтэр соо Б. А. Литвиновский гэгшын гар табилгатай магтаал үгэнүүд байба.

Улаан-Үдын 33-дахи аптекын ажал хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэhэн бусадшье тэмдэглэлнүүд олон. Һонирхоходомнай, эндэ 17 хүн хүдэлдэг, коллективые СССР-эй элүүрые хамгаалгын отличник И. А. Жданова хүтэлбэрилдэг байба. Тэрэ хорёод жэлэй туршада нэгэл газартаа хүдэлхэ зуураа, баян дүй дүршэлтэй болоhон шадамар бэрхэ эмхидхэлшэ гээд тэмдэглэлтэй. Коллективэй гэшүүд арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь уридлан, 1980 оной сентябрь hарада гүйсэд дүүргэhэн юм. Жэлэйнгээ түсэбые 114,2 процентээр дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 5500 түхэригэй олзо оруулhан байна. Дээдэ гарай мэргэжэлтэд Н. С. Голосова, Т. И. Козулина, Г. Л. Шергина, М. Я. Козлова, бусадшье түсэб уялгануудые дүүргэлтэдэ гол хубитаяа оруулалсадаг. Тэдэнэр лэ КПСС-эй XXVI съездые угтуулан дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ шалгаржа урмашуулагдаа hэн.

Коллектив дотор коммунис ажалай ударнигууд олон юм. Мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, бусад аптекэнүүдэй хүдэлмэритэй танилсаха талаар ехэ оролдолго гаргагдадаг. Дээдэ hургуулида заочноор hуралсадаг химик-аналитик мэргэжэлтэй Н. И. Петрова ниитэ-политическэ эрдэм мэдэсэ дэлгэрүүлхын тула тусхай хэшээлнүүдые үнгэргэдэг байха юм. Тэрэ партиин гэшүүндэ абтаhанhаа хойшо эдэбхи үүсхэлээ дээшэлүүлжэ, харюусалгатай энэ хэрэгые хүтэлбэрилдэг болоо. Мүнөө үедэ фармацевтнүүд КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые зүбшэнэ, шудална.

Эдэнэрнай хүн зониие, эмнэлгэ-hэргылэмжын эмхи зургаануудые hайнаар хангахын тула шэнэ арга хэрэглэн хүдэлнэ. Юуб гэхэдэ, поликлиникын врачнуудтай нягта харилсаа холбоон байгуулагдажа, аптекэдэ ямар эм домой бии байhан тухай тэдэндэ саг үргэлжэ мэдээсэгдэжэ байдаг. Тиигэжэ үбшэнтэн врачай бэшэжэ үгэhэн рецептээр заатагүй эм худалдажа абаха аргатай болоно бшуу. Үндэр наhатай гү, али хүндөөр үбшэлhэн хүнүүдтэ, Эсэгэ оронoo хамгаалгын дайнай ветерануудта гэртэнь хэрэгтэй эмыень абаашажа үгэдэг hайхан заншалтай болонхой юм. Зарим ушарнуудта телефоноор эм дом бэлдэхээр захил абтадаг. Үнгэрhэн жэлдэ 35 дахин иимэ захилнууд абтажа, саг соогоо дүүргэгдэбэ.

Мүн лэ эндэхи мэргэжэлтэднай поликлиникэ, больницануудта айлшалжа, шэнэ эм домой препарадууд, врачай заабари баримталха тухай хөөрэдэг, выставкэнүүдые эмхидхэдэг юм. Шухала хэрэгтэй албанай хүдэлмэрилэгшэд саашадаашье хүн зоной зүгhөө hайшаал магтаалда хүртэжэ байхань лабтай.

Ч-Д. БУДАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Аптекые даагша И. А. Жданова. 2. Хэшээлэй үедэ.

Авторай фотонууд.

ХАТАРНА, ДУУЛАНА

Элхиин авто-заhабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй дунда хатар, дуунда дуратай бэлигтэйшүүл олон юм. Элэнэр жэл бүри заншалта болоhон уран hайханай харалгада хабаадалсадаг, заатагүй hайшаал, магтаалда хүртэдэг гээшэ.

Хүшэгын нээгдэхэдэ, хэдэн арбаад хүнhөө бүридэhэн хоорой «Ленин манаар сугтаа». «Шамдаа, түрэл Эхэ оромни» гэhэн дуунуудые дуулахадань, нэрьемэ альга ташалган болобо. Удаань «Ленок» гэhэн хүүгэдэй ансамбль «Хахасаашагүй нүхэд», «Алтан олон» гэhэн дуунуудые гүйсэдхөө. Улаан-Үдын хореографическа училищи дүүргэhэн Наталья Поздняковагай «Эхэ тухай баллада» гэhэн дуу дуулахада, сэдьхэлээ уярмаар лэ байгаа. Гоё hайхан, тааруу зохид костюмуудые үмдэhэн бүлэг хүбүүд, басагад «Московский хоровод» гэhэн хатар уян нугархайгаар гүйсэдхэбэ.

Нютагай, мүн районой хүн зоной дунда Галина Александрова, Людмила Чернова, Валентина Алексеева гэгшэдые мэдэхэгүй хүнүүд үгы юм. Эдэнэрэй ород арадай дуунуудые дуулахые шагнахада, хэды гоёб даа! Мүн лэ заводой хүдэлмэришэн Геннадий Громовой уран хоолой бултанда танил, hайшаагдадаг болонхой.

Л. ВИЛЬМОВА.
Загарайн район.

АЯНШАЛАГШАД

Бэшүүрэй дунда hургуулиин 10-дахи классай hурагшад багша Е. И. Оленниковагай, ахалагша пионервожата Е. Ф. Бельскаягай хүтэлбэри доро Челябинск, Курск хотонуудаар аяншалаад ерэбэ. Хабарайнгаа амаралтые аша түhатайгаар үнгэргэхэ гэhэн эрмэлзэлынь бодотоор иигэжэл бэелбэ гээшэ.

Түрэл оронойнгоо хото, тосхон hууринуудай түүхын дурасхаалта газарнуудые хужарлан хаража, мэдэсээ үргэдхэхэдэ, hонирхолтой баримтануудые дуулахада хэды аятайб. Мүнөө аяншалгада хабаадалсагшад бусад классуудаар ябажа, аяншалгынгаа үедэ хараhан зүйлнүүд тухайгаа хөөрэнэ, дүрсэлгэнүүдээрээ хубаалдина. Саашадаа иимэ аяншалгануудые үе-үе болоод лэ эмхидхэжэ байгаа hаа, hайн бэлэй гэжэ hургуулиин хүтэлбэрилэгшэд зүб бодомжолно.

Вл. БОРИСОВ.

ХЯАГТЫН РАЙОНДО:

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Һүүлэй жэлнүүдтэ район дотор барилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг болоо.

Тус тустаа 24 байратай хоёр байшан гэртэ Харанхын плавико-шпатова комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй бүлэнүүд эдэ үдэрнүүдтэ нүүжэ оробо. Мүн лэ эдеэ хоолой шэнэ магазин ашаглалгада үгтэжэ, хүн зониие хангалга нилээд hайжарба.

Хүдэлмэришэдэй шэнэ кварталда 280 үхибүүнэй hууритай комбинат баригдажа байна.

ҺУРАГШАДАЙ БҮТЭЭЛНҮҮД

Космонавт Н. Рукавишников Хяагтын дунда hургуулида hурахадаа, техническэ уран бүтээлэй кружогто хабаадажа, hонирхолтой модельнүүдые бүтээдэг байhан юм. Эдир техникүүдэй бүтээлнүүдэй заншалта выставкэ райондо үнгэрбэ. Хяагта хотын hурагшад В. П. Мальцевай хүтэлбэри доро «Пионер» гэhэн жолоодогдодог бишыхан автомобиль ухаалан зохёожо, дархалан бүтээгээ.

Хүдэри-Сомоной hурагшад С. Б. Тугульдуровай хүтэлбэри доро «Ермак» ледоколой, «Киров» крейсерэй хүдэлгэгдэдэг модельнүүдые бүтээжэ, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэбэ. Эдэ мэтын hонирхолтой бүтээлнүүдые районой бусад hургуулинуудай эдир техникүүд олоной үзэмжэдэ табиhан байна.

Н. НАМСАРАЕВ.

ЭНЕЭДЭ НААДАНАЙ ҮДЭШЭ

Апрелиин 1-нэй үдэрые энеэдэ наадаанай, шог зугаагай үдэр гэжэ арад зон тоолодог бэлэй даа. Манай Буряад орондошье энэ үдэрые тэмдэглэлгэ заншажа эхилэнхэй юм.

Прибайкалиин районой түб Турунтаево тосхоной соёлой байшанда энэ hарын 1-дэ оронон хүн бүхэн ханида үлгөөтэй плакадуудые hонирхон уншаhан байна. Удаань тематическа үдэшэдэ хабаадалсаа hааб даа. Ирагүй хүгжэмэй аялга хүн бүхэнэй сэдьхэлдэ hайндэрэй мэдэрэл түрүүлhэн, элдэб наадан эмхидхэгдэжэ, мультфильмнүүд харуулагдаа.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, Турунтаево тосхоной хүн зон энэ үдэшэ сэдьхэлээ ханангы гэр гэртээ тараа hэн. Олоной hанаанда таарамаар программа зохёогшоднай хэд бэ гэбэл, Зүүн Сибириин соёлой институдай студентнэр А. Батышев, О. Воробьёва, Н. Швецова, О. Хлестунова гэгшэд болоно. Эдэнэрнай тус соёлой байшанда мэргэжэлэйнгээ талаар практикаяа гаража байхадаа, тэрэниие даагша Любовь Рассудовагай хүтэлбэри доро эмхидхээ юм.

Н. УГРЮМОВ.

ДҮН ГАРГАГДАБА

Багшанарай дээдэ hургуулиин түүхэ ба хэлэ, бэшэгэй факультедэйород-буряад хэлэ, бэшэгэй отделениин дүрбэдэхи курсын студентнэрэй түрүүшын педпрактикын дүнгүүдые гаргалгада зорюулагдаhан конференци үнгэргэгдэбэ.

Студентнэрэй хэшээлнүүдэйнгээ үедэ хэрэглэhэн харуулан ойлгуулгын зүйлнүүд, планшедүүд, ханын hониннууд суглараршадай анхаралда табигдаа.

Нэн түрүүн буряад хэлэ, бэшэгэй кафедрын доцент Э. Р. Раднаев элидхэл хэлэбэ. Элидхэл соогоо хэн ямараар, яажа хэшээлнүүдые үгөөб, хэн ямар дутуу дундатай байгааб гэжэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэhэн байна. Бухы дээрээ студентнэр түрүүшынгээ педпрактикада анхаралтайгаар хандажа, hайн дүн харуулаа гэhэн тобшолол хэбэ.

Конференцидэ институдай психологиин ба педагогикын кафедрын багшанар Г. Ц. Молонов, В. П. Битуев гэгшэд хабаадажа, үгэ хэлэhэн байна. Студентнэрэй hурагшадтаяа ямар холбоо байгуулха, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха тушаа тогтожо, ямар дутуу дундануудай тохёолдоhые ба яажа тэдэниие усадхаха тушаа зүбшэл заабари үгөө.

Республикын 1-дэхи интернат hургуулиин буряад хэлэ ба литературын багша Ж. Д. Бальжирова үгэ хэлээ, интернат hургуулида педпрактика гараhан студентнэрэй хүдэлмэридэ hайн сэгнэлтэ үгөө. Тиихэдээ студентнэрэй хэшээлдээ урматайгаар хандадагыень, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулhыень бодото жэшээнүүдээр баталан хөөрөө.

Хэжэнгын райондо педпрактика гараhан студентнэрэй талаhаа Баирма Дармаева, Солбон Аюшеев гэгшэд үгэ хэлэбэ. Тэдэнэр педпрактикын үрэ дүнгүүд, удха шанар тухай хэлэhэн, мэргэжэлэйнгээ талаар түрүүшынгээ алхам хэhэндээ урмашанги байhанаа мэдүүлээ.

Түгэсхэлдэньород-буряад хэлэ, бэшэгэй таhагай кафедрые даагша профессор Ц. Ц. Цыдыпов түрүүшынгээ педпрактикые гарагшадые амаршалаад, hуралсалдань эрхим амжалта хүсэhэн байна.

С. ДАМДИНОВ.

«СЕЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ» ГАЗЕТЫН ШАНДА

ХҮРТ ХЫН ТҮЛӨӨ УЛАСХООРОНДЫН МҮРЫСӨӨН

ЕХЭ ШАЛГАЛТА

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэдэг заншалта мүрысөөн жэлhээ жэлдэ нэрэ хүндэ ехэтэй болоно байна. Эрэлхэг зоригтой, хүсэл эрмэлзэлтэй залуушуулhаа гадна, ехэ ехэ мүрысөөнэй шанга тэмсэлэй охин соогуур гаража, дүршэл шадабаритай, арга дүрэтэй болоhон барилдаашад хабаадажа, заншалта наадананаймнай удха шанарые улам дээшэлүүлнэ. Тиихэдээ залуу спортсменүүдhээ шанга шалгалта абажа, арга дүрыень, мэргэжэл шадабарииень мүлинэ бшуу.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр барилдаанай хибэс дээрэ шанга тэмсэл буурабагүй. Һонирхолтой, ана-мана туладаанууд суглараршадай анхарал татаа.

48 килограмм. Манай республикада энэ шэгнүүртэ бэлигтэй бэрхэ хэдэн барилдаашад бии. Спортын мастернууд Б. Дашинамжилов В. Ринчинов хоёрой уулзалга бүхэн өөрын онсо шэнжэтэй байдагаараа шалгардаг. Бато Дашинамжилов эршэтэйгээр добтолходоо, хоёр минутаhаа үлүү сагай үлөөд байхада, бүри эдэбхижэжэ, нүгөөдынгөө hэримжээ алдахатайнь сасуу, Бато нюдэ сабшаха зуура доогуурнь шургажа ороод, шухала очконуудые абажа, илалта туйлаба.

Яхадай мэдээжэ мастер В. Гоголев, мүн Зүүн Сибириин технологическа институдай студент, спортын мастерта кандидат Б. Дашибальжиров гэгшэд энэ шэгнүүртэ шангай hууринуудта гараха аргатай. В. Гоголев РСФСР-эй арадуудай Спартакиадын чемпион болохоhоо гадна, бүхэсоюзна хэдэн мүрысөөндэ илажа гараhан байна. Тиихэдэ Буянто Дашибальжиров hүүлэй жэлдэ мэргэжэл шадабаряа эрид дээшэлүүлжэ, байгша ондо ехэ амжалта туйлаа. Мүнөө шангай hуури эзэлбэл, тэрэ СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэхэ юм. Юрэдөөл, мүрысөөнэй hүүлшын үдэрые хүлеэел даа.

Удаадахи шэгнүүртэ манай республикын командаhаа үшөө нэгэ хүн иимэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхэ аргатай. Энэмнай хэн бэ гэл-дэ. Буряадай хүдөө ажахы-институдай 1-дэхи курс-студент Баяр Дармаев бо-лоно. Тэрэ Агын автоном-то округой Табтаанайн д-да hургуулида hуража б-хадаа, барилдаанай нюус-тай танилсаhан юм. Һү-лээрнь армиин алба хэ-үедөө мэргэжэл шадабар-дээшэлүүлжэ, залуушуул-дундаhаа СССР-эй Зэбсэг-Хүсэнүүдэй түрүү hуур-эзэлхын түлөө мүрысөөн-шанда хүртэhэн намтар-Бронзо медаляар шагнаг-хын түлөө Б. Дармаев нэ-дондо манай заншалта м-рысөөндэ хоёрдохи hуур-эзэлhэн Ж. Корпебаевта-(Алма-Ата) барилдаха ба-на.

Хүндэшэг шэгнүүртэ Г. Курашвили (Сухуми) А. Ле-нов (Улаан-Үдэ) хоёрой уу-залга илангаяа шанга тэм-сэлдэ үнгэрбэ. 1979 онд-МНР-эй ниислэл — Улаан-Баатар хотодо үнгэргэгд-дэлхэйн чемпионадта залу-шуулай дундаhаа илажа г-раhан уласхоорондын клас-сай спортын мастер Ги-Курашвили hайн hорил-бэлэдхэлтэй, бушуу солбо-байжа, 7 : 6 тоотойгоор шү-гээ. Тиин тэрэ түгэсхэл-мүрысөөндэ манай үшөө нэ-гэ бэрхэ мастер Владимир Вострецовтой туладаха юм.

Шалгара шалгарhаар эгээ эрхимүүд түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ. Үнинэй бэрхэ барил-даашадые халажа абаха бэ-лигтэй залуу спортсменүү-урган гарана.

Түгэсхэлэй мүрысөөн ту-хай удаадахи репортаж соо-гоо хөөрэхэбди.

В. ГАРМАЕВ,
уласхоорондын категориин судья,
Б-М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Цэ-дашиев (зүүн гарhаа) В. Бу-цевтай (Яхадай АССР) ба-рилдажа байна.

В. ПЛУТТЫН фото.

Урдынхиhaa урин байба

Оршон тойронхи байгаалимнай hэргэжэ, огторгой зэнхэгэр уудамаар харагдана. Хабарай дунда hарын түрүүшын хоногуудай айлшалан ерээд байхада, март hарымнай hүүл багай сагай уларил урда жэлнүүдэй энэ хаhынхида оробол, ямар байгаа гээшэб гээд hонирхомоор.

Республикын түбэй ба урда районуудта hарын hүүлшын арбан хоногой туршада нилээд дулааржа, агаар 7—12 градус хүрэтэр дулаараа юм. Прибайкалиин, Баунтын районуудта 1—6 градус дулаан байгаа. Һүниндөө нилээд хүйтэрөөд, онсолбол, хойто районуудта 20 — 25, зарим тээнь 30—35 градуста хүрэбэ.

Гидрометеорологуудай ажаглалтаhaa ямар тобшолол хэгдэнэб гэхэдэ, hарын hүүлшын хоногой туршада агаар урда жэлнүүдэй энэ хаhынхиhaa 2 — 5 градусаар дулаан байгаа гэжэ тодорхойлогдоо.

Тала дайдамнай у-гүйсэд саhан нэмэргэhэ-лөөрөөгүй. Мартын 31-дэ-дорхойлогдоhоной ёhоор, Б-банскын, Прибайкалиин, М-хар-Шэбэрэй, Хяагтын р-онуудта саhанай үндэрын — 8 сантиметртэ хүр-байна.

Республикын хони үсх-рилдэг гол районуудта h-рын hүүл багаар саhан т-түлэб хайланхай hэн. Гэ-шье Мухар-Шэбэрэй, Хя-тын, Хурамхаанай районуу-та саhан үшөөл ехэ бай-

Г. ЩЕПИНА,
агрометеоролог.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Апрелиин 5-haa 9 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 5

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — «Зарядкадаа гарагты!». 10.05 —В. Ивко (домбро) наадана. 10.30 —«Будильник». 11.00 —«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 12.00 — «Элүүр энхэ байлга». 12.45 — «Үглөөнэй почто» —хүгжэмтэ программа. 13.15 —«Советскэ Союз хани гүрэнүүдэй айлшадай нюдөөр». 13.30—«Хүдөөгэй час». 15.00 — Ю. А. Гагаринай замбуулинда ниидэhээр 20 жэлэй ойдо. «Замбуулинай түүхын хуудаhанууд» (1 фильм). 16.00 — «Мүнөөдэр —Геологуудай үдэр». СССР-эй Геологиин министр Е. А. Козловский дамжуулгада хабаадана. 16.25— «Танай захил бэшэгүүдээр». 17.15 —«Киногоор аяншалагшадай клуб». 18.15 —«Левша» — мультфильм. 19.00 —Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45— Концерт. 19.55 —Дж. Килти «Милый лжец» — МХАТ-ай фильм-зүжэг. 22.00 —«Время». 22.35 —«Балет тухай». 23.40 —Футболой шэнжэлэл. 00.10— Эдиршүүлэй дунда хоккейгээр Европын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. СССР-эй, Финляндиин суглуулагдамал командануудай уулзалгын 2, 3-дахи үенүүд. 01.20 — Шэнэ hонин.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Левша»—мультфильм. 10.50 — Концерт. 11.10—«Онтохондо айлшаар». «Три орешка для Золушки» —уран hайханай фильм. 12.50 —Шэнэ hонин. 15.25 — Дамжуулгын программа. 15.30— Замбуулинда ниидэhэн социалис оронуудай экипажнууд тухай баримтата фильмүүд. 16.55—Я. Гашек. «Ажабайдалайнь ба уран зохёолойнь хуудаhанууд».

Улаан-Үдэ. 17.40—Шэнэ hонин. 17.50 — «Спортын hонин».

Москва. 18.10—СССР ба Финляндиин республика хоёрой хоорондо хани барисаан, харилсаа холбоон, бэе бэедээ туhалалсалга тухай хэлсээ баталалгын ойдо. «Урхо Кекконен СССР-тэ» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 18.30—«Театрта шэнэ зүжэг» гэhэн дамжуулга.

Москва. 19.00 — «Орлёнок» телестудиин юнкорнуудтай Советскэ Союзай Герой, СССР-эй лётчик-космонавт Ю. В. Малышев уулзаха». 19.45 —«Хүхюун нотонууд». 20.00— **«Табан жэл ба коллектив».** «Евгений Батенчугай харгы зам». КПСС-эй XXVI съездын делегат, «КамГЭСэнергострой» нэгэдэлэй начальник тухай очерк. 20.30—Концерт. 20.50 — «Города и годы»— уран hайханай фильм. (1-дэхи сери). 22.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 22.35 — Примориин комсомолой шангай лауреат Номгон далайн флодой дуу хатарай ансамблиин концерт.

Москва. 23.30 — Хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн СССР-эй суглуулагдамал хоёрдохи команда — Швециин суглуулагдамал хоёрдохи команда. Забhартань 00.05— «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ВТОРНИК, 7

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Түрэлхидтэ зорюулагдаhан дамжуулга». 10.35— «Города и годы»— уран hайханай фильм (1-дэхи сери). 11.45 — Ород композиторнуудай зохёолнууд. 12.25 —Шэнэ hонин. 15.25 —Дамжуулгын программа. 15.30 — Шэнэ hонин. 15.50 — Элүүр энхын бүхэдэлхэйн үдэртэ зорюулагдаhан баримтата фильмүүдэй программа. 16.50 «Түрэл байгаалимнай». 17.20 —«Роза Тураева дуулаха». 17.45 — «ПТУ-да ямар мэргэжэлдэ, яажа hургадаг бэ?». 18.15 — «Замбуулинда дэгдэhэнэй hүүлээрхи үдэрнүүд ба жэлнүүд». Совет чехословак экипаж тухай баримтата фильм. 18.40 — Концерт. 18.50 —Фехтованяар уласхоорондын мүрысөөн.

Улаан-Үдэ. 19.05—«Байгал» программа (буряадаар).

Москва. 19.35 — «Бүхы юумэ мэдэхэ дуратайб» — киножурнал. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Коллектив түсэбтэ табан жэлэйнгээ ажалай алхам эхилбэ».

Москва. 20.45 — «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». КПСС-эй XXVI съездын делегат, КПСС-эй Свердловско обкомой нэгэдэхи секретарь Б. Н. Ельцын дамжуулгада хабаадалсаха. 21.00 — «Города и годы» — уран hайханай фильм. (2-дохи сери). 22.00 —«Время». 22.35 — «Ленинградай балет» — телевизионно хүгжэмтэ фильм. 23.20 —Фехтованяар уласхоорондын мүрысөөн. Рапира. Эхэнэрнүүд. 23.45 — «Мүнөөдэр— түби дэлхэйдэ». 24.00—Футболоор СССР-эй чемпионат. «Шахтер» (Донецк) — «Динамо» (Киев).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00—Үхибүүдтэ мультфильмнүүдэй программа.

Москва. 19.05—«Алкоголизм». Врачай хөөрөөн.

Улаан-Үдэ. 19.35— Үхибүүдтэ. Фильм-концерт.

Москва. 20.00—«Холын ба ойрын дуунууд».

Улаан-Үдэ. 20.45 — Элүүр энхын бүхэдэлхэйн үдэрые угтуулан. 21.15 — Соносхолнууд. 21.25 — Фильм-концерт.

СРЕДА, 8

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Түбэй телевидени ба Бүхэсоюзна радиогой үхибүүдэй Ехэ хоорой фольклорно бүлэгэй концерт. 10.35— «Города и годы» — уран hайханай фильм. (2-дохи сери). 11.35 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.35 — Шэнэ hонин. 15.25—Дамжуулгын программа. 15.30 — Шэнэ hонин. 15.50 — «Шинии ажал — шинии амжалтанууд»—киногой программа. 16.20—«Горнистнууд, харюусагты».

Улаан-Үдэ. 17.50—«Байгал» программа. 18.20 — «Саян» —хонишодой ажал хүдэлмэридэ зорюулагдаhан программа.

Москва. 18.50 — Хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. СССР-эй суглуулагдамал хоёрдохи команда — ЧССР-эй суглуулагдамал хоёрдохи команда (2-дохи ба 3-дахи үенүүд).

Улаан-Үдэ. 20.15— «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Гусиноозёрско ГРЭС-ые барилгын шиидхэгдэхэ асуудалнууд». 20.45 — «Сэдьхэлэй уряал»—киноочерк.

Москва. 21.00—Ю. А. Гагаринай ниидэhээр 20 жэлэй ойе угтуулан. «Замбуулиниие эзэмдэхэ зүүн жэл. Түүхын хуудаhанууд». — телевизионно баримтата фильм (2-дохи фильм). 22.00 — «Время». 22.35 — Хасагуудай арадай хоорой концерт. 23.00 — Футбол. «Динамо» (Тб) — «Фэйеноорд» (Голланди). Забhартань 23.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». Хоккейгээр Европын түрүү hуури эзэлхын түлөө эдиршүүлэй мүрысөөн. Түгэсхэл (2-дохи ба 3-дахи үенүүд).

ЧЕТВЕРГ, 9

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Горнистнууд, харюусагты!». 10.35—Москвагай Ленинэй орденто сэрэгэй округой дуунай ба хатарай ансамблиин концерт. 11.25 — «Молния», «Гвоздика» гэhэн телевизионно бага метражна уран hайханай фильмүүд. 12.10 — «Үзэсхэлэн байгаалита дайдада»—телевизионно баримтата фильм. 12.40—Шэнэ hонин. 15.25 — Дамжуулгын программа. 15.30 —Шэнэ hонин. 15.50 — Ороной телестудиин баримтата фильмүүдэй программа. 16.40—«Арадай аялганууд».

Улаан-Үдэ. 16.55 — «Байгал» программа.

Москва. 17.25 — СССР ба Югославиин республика хоёрой хоорондо хани барисаан, бэе бэедээ туhалалсалга ба дайнай hүүлэй жэлнүүдтэхи харилсаа холбоон тухай хэлсээ баталалгын ойдо. «Югослави соогуур» — баримтата фильм. 17.50 — «Звездочет» — телевизионно журнал.

Улаан-Үдэ. 18.35 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 18.50 — «Манай ажабайдалай дабшаса» — киноочерк.

Москва. 19.00 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». Социалис экономикые хүтэлбэрилгэ. 19.35 — «Старая игрушка» — мультфильм. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Арадай хиналтын экран».

Москва. 20.30 — «Нүхэр бригада» «Кировский завод» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй КПСС-эй XXVI съездын делегат П. В. Захаровай хүтэлбэрилдэг бригада тухай очерк. 21.00 — Ю. А. Гагаринай ниидэhээр 20 жэлэй ойе угтуулан. «Замбуулин эзэмдэхэ зуун жэл. Түүхын хуудаhанууд» — телевизионно баримтата фильм. (3-дахи фильм). 22.00 — «Время». 22.35 — СССР-эй арадай артистка Г. Ковалева ба В. Андреевэй нэрэмжэтэ ород арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 23.50 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhан-«Физкультурна хүдэлөөн-олониитые хабаадуулха» — түрүү бэшэг. КПСС-эй Це-нтральна Комитедтэ. «Эх-ороной үндэр шагнал-барюулагдаба» — А. Кул-най статья. «Мүнөөдэр — Геологой үдэр» — из-сэлнүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаhан-Соведүүдэй хүдэлмэри. «Де-путадуудай эдэбхи дээ-лүүлхэ» — Е. Поповой ст-тья. Мүнөөдэр — Геолог-үдэр. «Түрүү дүй дүршэл-түшэглэн» — В. Игнатов-чой статья. СССР-эй Ве-ховно Соведэй Президиу-Указ.

Гурбадахи хуудаhан-Замбуулин шэнжэлэлгэ ту-хай ТАСС-ай материалну-ТАСС-ай, АПН-эй матери-алнууд.

Дүрбэдэхи хуудаhан-«Нэгэ барилдаашан шалг-ба. Нүгөөдүүлынь хэд бэ?» — Э. Буерачнын статья. «Т-бан жэл түүхэдэ оробо» — Я. Николаевай статья. Рес-публикын нютаг нютагай h-нин. Телевидениин доло-хоногой программа. Ма-сэлнүүд, соносхолнууд.

Редакторай орлогшо
И. Р-Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54 93, зам. редактора—2 68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-04424. Заказ № 79. Индекс 5901.